

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Προπληρωτ. α ἐν Καΐρῳ Φρ. 20.

Ἐν τῇ λοιπῇ Αἰγύπτῳ καὶ

τῇ Ἀλλοδαπῇ . . . Φρ. 25.

ΚΕΚΡΟΥΨ

Διευθυντῆς καὶ Ἐκδότης

Γ. Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ.

Ἐκκστον φύλλον τιμᾶται
Γρ. Διατ. 2.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΙΣ ΜΗΝΟΣ

Η ΑΙΓΥΠΤΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΤΟΛΕΜΑΙΩΝ

Ἐκ τοῦ ἀνεκδότου ἔτι β'. Τόμου τοῦ Ἀλεξάνδρινοῦ
Διηκόσμου τοῦ Κυρ. Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ.

(Συνέχεια)

Διὰ τῆς τοιαύτης πολιτικῆς συντάξεως, διὰ τῆς ἀφθόνου διασπορᾶς παντοδαπῶν Ἑλλήνων ἀπανταχοῦ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς διαρκοῦς αὐτῶν ἐπιμιξίας μετὰ τῶν ἐγχωρίων, ἐπῆλθεν ἐντὸς βραχείας χρόνου συνοικείωσις καὶ μέχρι τινὸς συγχώνευσις τῶν δύο στοιχείων, τῶν μὲν Ἑλλήνων ἐκμαθόντων ἐξ ἀνάγκης τὴν γλῶσσαν τῶν Αἰγυπτίων, τούτων δὲ πάλιν, ὡς καὶ τῶν ἀπανταχόθεν συρρευσάντων ἀλλοφύλων, Σύρων, Ἰουδαίων, Περσῶν, Ἰνδῶν κ.τ.λ., ἐξελληνισθέντων, ὅπως γένωνται δεκτοὶ ἐν τε τῷ στρατῷ καὶ τοῖς λοιποῖς κλάδοις τῆς διοικήσεως, ἐν οἷς προήγοντο οὕτως εἰς ἀνώτατα ἀξιώματα, ὥστε ἐπὶ τῶν τελευταίων Πτολεμαίων πολλοὶ ἐξελληνισμένοι Αἰγύπτιοι καὶ ἀλλοδαποὶ κατέλαβον καὶ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τοῦ νομάρχου τὸ ἀξίωμα. Εἰς τὴν συγχώνευσιν δὲ ταύτην καὶ τὸν ἐξελληνισμόν τῶν τε Αἰγυπτίων καὶ ἄλλων ἐποίκων συνετέλεσε πολὺ καὶ ἡ ἀνακήρυξις ὡς ἐπισήμου τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, εἰς ἣν ἐγράφοντο πάντα τὰ δημόσια ἔγγραφα, εἰ καὶ ἦσαν μὲν δεκτὰ παρὰ ταῖς ἀρχαῖς καὶ τὰ εἰς αἰγυπτιακὴν γλῶσσαν γεγραμμένα συμβόλαια καὶ ἄλλα παρομοίας φύσεως ἔγγραφα, ὑπὸ τὸν

ὄρον ὁμῶς τοῦ νὰ ὄσιν ἐλληνιστὶ ἐπι-κεκυρωμένα, μετεφράζοντο δὲ σταθερῶς εἰς τὸ αἰγυπτιακὸν ἰδίωμα καὶ πᾶσαι αἱ τῶν ἀρχῶν προκηρύξεις καὶ διαταγαί, ὧν ἀνάγκη ἦτο νὰ καταστῇ ἀσφαλῶς γνωστὸν τὸ περιεχόμενον τοῖς ἐγχωρίοις. Πλὴν τούτου ἐπιμελῶς ἐξελληνίσθησαν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν κυριωτέρων πόλεων καὶ νομῶν, καὶ ἄλλων τόπων καὶ θέσεων τῆς Αἰγύπτου, ἀφοῦ καὶ αἱ Αἰγυπτιακαὶ αὐταὶ Θεότητες, ἀντιστοιχηθεῖσαι πρὸς Ἑλληνικὰς, ἔλαβον ὀνόματα Ἑλληνικά· οὕτως ὁ μέγιστος τῶν Αἰγυπτίων Θεῶν Ἄμμων μετωνομάσθη Ζεὺς, καὶ αἱ Θῆβαι τῆς Ἄνω Αἰγύπτου, ἐνθα ἰδίως ἐλατρεύετα οὗτος, Διὸς πόλις, καὶ ὁ νομὸς, οὗ αὐτὴ ἦτο πρωτεύουσα, Διοσπολίτης· ὁ Θῶθ, Ἐρμῆς, καὶ ἡ πόλις τῆς λατρείας αὐτοῦ Πι-Θῶθ, Ἐρμούπολις καὶ ὁ νομὸς Ἐρμούπολιτης· ὁ Χίμ, Πάν, καὶ ἡ πόλις Πι-Χίμ, Πανὸς πόλις, καὶ ὁ νομὸς Πανολίτης· καὶ οὕτω καθεξῆς, ἵνα μὴ εἰς μάτην μακρηγορῶμεν.

Πλὴν δὲ τῆς ἀπλῆς ταύτης ἀντιστοιχίσεως τῶν Αἰγυπτιακῶν Θεοτήτων πρὸς Ἑλληνικὰς καὶ τῆς διὰ ταύτης ἐφαρμοσθείσης ἐλληνικῆς ὀνοματοθεσίας εἰς τοὺς θεοὺς τῶν Αἰγυπτίων, ἐπεχειρήθη καὶ συνετελέσθη καὶ πραγματικὸς θρησκευτικὸς συγχρωτισμὸς διὰ τῆς ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος εἰσαγωγῆς νέας συμμίχτου Ἑλληνοαιγυπτιακῆς Θεότητος, τοῦ Σαράπιδος, ὅστις οὐδὲν τι ἄλλο ἦτο

τὸ κατ' ἀρχὰς ἢ ὁ χθόνιος Ἄπις (Ἄπις ἢ Ὁσαρ-Ἄπι), ὁ ἐν ἄδου δηλ. Ὁσιρις, ταῦτισθεῖς πρῶτον μὲν τῷ Δεῖ Ἄδη ἢ μᾶλλον τῷ Πλούτωνι, ἐφεξῆς δὲ τῷ Ἥλιῳ, τῷ Ποσειδῶνι, τῷ Διονύσῳ, τῷ Ἀσκληπιῳ καὶ ἐπὶ τέλος τῷ κοινῷ πάντων Θεῷ, οὗ κεφαλὴ μὲν ἦτο ὁ οὐρανός, σῶμα δὲ ἡ θάλασσα, πόδες ἡ γῆ, καὶ ὀφθαλμοὶ ὁ ἥλιος, καὶ λατρευόμενος ὁμοῦ μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Ἴσιδος, τῆς συνταῦτισθεῖσης τῇ Ἑλληνίδι Δήμητρι, ἣτις μετέδωκε τῷ Σαράπιδι μεταξὺ ἄλλων ἱερῶν ἐμβλημαμάτων καὶ τὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κάλαθον, σύμβολον ἀκραιφνῶς ἑλληνικὸν τῆς εὐφορίας καὶ εὐκαρπίας τῆς γῆς. Διηκολύθη δὲ μεγίστως καὶ κατωρθώθη ὁ θρησκευτικὸς οὗτος συγχρωτισμὸς διὰ τῆς ἀπολύτου ἀνεξιθρησκείας, ἣν ἐνεκαίνισαν ἐν Αἰγύπτῳ οἱ Πτολεμαῖοι, ἐπόμενοι τῷ ἀξιωματικῷ ὄντως παραδείγματι τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ θύσαντος τῷ τε Ἀμμωνι ἐν τῇ Ὁάσει καὶ τῷ Ἰεχοῦᾶ ἐν Ἱεροσολύμοις. Ἡ ἀνεξιθρησκεία δ' αὐτή, ἡ πλήρης τῆς συνειδήσεως ἐλευθερία, ἦν σταθερῶς ἐχορήγησεν ἡ δυναστεία τῶν Λαγιδῶν πρὸς πάντας ἀδιακρίτως τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ οἰκοῦντας, ἐπήνεγκε τὸ μοναδικόν, τὸ θαυμάσιον κοινωνικὸν φαινόμενον, καθ' ὃ ἐπὶ αἰῶνας ὄλους συνεβίωσαν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Ἑλλήνων ἐν Αἰγύπτῳ φύλα παντοδαπά καὶ λαοὶ ποικίλων θρησκευτικῶν δοξασίων, χωρὶς οὐδαμῶς οὐδέποτε νὰ διαταραχθῇ ἢ μεταξὺ αὐτῶν ἀρμονία ἕνεκα θρησκευτικῶν λόγων, καὶ ὅπερ ἀποτελεῖ ἰδιάζουσαν καὶ λαμπροτάτην τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνισμοῦ δόξαν.

Οὐ μόνον δὲ ἀφήκαν ἐντελῶς ἐλεύθερον ἕκαστον νὰ λατρεύῃ τὸ θεῖον κατὰ τὰ πάτρια ἑαυτοῦ νόμιμα, ἀλλὰ καὶ ἴσα τῇ Ἑλληνικῇ ἐτίμησαν οἱ Πτολεμαῖοι καὶ

ἐπροστάτευσαν τὴν τε Αἰγυπτιακὴν καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν, ναοὺς αἰγυπτιακοὺς καὶ Συναγωγὰς ἐγείροντες παρὰ τοῖς ἑλληνικοῖς διὰ δημοσίας δαπάνης, καὶ ἐξ ἴσου χορηγοῦντες ὑπὲρ τῶν θυσιῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς τούτοις τελουμένων ἐορτῶν καὶ πανηγύρεων, καὶ τὰς ἱεράς βιβλοὺς τῶν τε Αἰγυπτίων καὶ τῶν Ἑβραίων δι' ἑλληνομαθῶν ἱερέων αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεθήρμισαν γλῶσσαν, χάριν τῶν ἐξελληνισμένων Αἰγυπτίων καὶ Ἰουδαίων, καὶ οὐδαμῶς οὐδέποτε ἀνεκλήρυξαν οὐδεμίαν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θρησκειῶν προνομοῦχον ἢ ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τοῦ κράτους.

Κατανοοῦντες δὲ πληρέστατα οἱ Πτολεμαῖοι, ὅτι ἰσχυρότατον μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ εἰρημένου σκοποῦ, τοῦ ἐξελληνισμοῦ δηλ. τῆς Αἰγύπτου, ἦτο καὶ μεγίστως συνετέλει ἡ εἰσαγωγή καὶ ἐξάπλωσις αὐτόθι τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας καὶ τέχνης, ἐκθύμως ἐπροστάτευσαν καὶ διὰ πάσης θυσίας ὑπεστήριξαν τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ τὰς τέχνας ἐν Αἰγύπτῳ. Πρὸς τοῦτο δὲ προσεκάλεσαν ἀπανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος τοὺς τότε διακεκριμένους λογίους, ποιητάς, φιλοσόφους, γραμματικούς, μαθηματικούς, καλλιτέχνας κλπ. καὶ βασιλικῶς ἐτίμησαν καὶ περιεποιήθησαν αὐτοὺς, δαψιλῆ πάντα χορηγοῦντες αὐτοῖς τὰ μέσα πρὸς ἀνετον βίον καὶ ἀπερίσπαστον πνευματικὴν ἐνασχόλησιν ἐπὶ τούτῳ δὲ συνέστησαν τὸ περιβόητον Μουσεῖον, ὅπερ, κατὰ τὸν Φιλίστρατον (ἐν βίοις σοφ., κβ'. 3) ἦτο « τράπεζα αἰγυπτία, συγκαλοῦσα τοὺς ἐν πάσῃ τῇ γῇ ἑλλογίμους », καὶ ἐχρησίμευεν εἰς κατοικίαν καὶ διατροφήν τῶν σοφῶν, καὶ εἰς καλλιέργειαν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν

γραμμμάτων, διὰ μελέτης, καὶ συζητήσεως, καὶ συγγραφῆς περὶ πάντων τῶν κλάδων τῆς ἐπιστήμης καὶ τέχνης, καὶ διὰ διδασκαλίας αὐτῶν πρὸς τοὺς πανταχόθεν συρρέοντας φιλομαθεῖς ἀκροατάς. Πρὸς διευκόλυνσιν δὲ τῶν σπουδῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν τῶν εἰρημένων λογίων, καὶ πρὸς τελειότεραν σπουδὴν τῶν ἐπιστημῶν συνεκρότησαν μεγάλας καὶ πλουσίας βιβλιοθήκας, ἐν αἷς ἀπεθησαυρίζοντο τὰ δι' ἀδροτάτων δαπανῶν ἀποκτώμενα σπάνια τότε βιβλία καὶ αἱ τῶν λογίων τοῦ Μουσείου συγγραφαί, ὡς καὶ αἱ εἰς τὴν ἑλληνικὴν μεταφράσεις τῶν ἱερῶν καὶ ἄλλων φιλοσοφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἔργων τῶν Αἰγυπτίων, Ἰουδαίων καὶ Ἀσσυρίων σοφῶν. Ἐτι δὲ συνέστησαν καὶ βοτανικοὺς κήπους καὶ ζωοτροφεία παρὰ τῷ Μουσεῖῳ καὶ συλλογὰς παντοίας φυσιολογικῆς, πρὸς διευκόλυνσιν τῆς διδασκαλίας τῶν φυσιογραφικῶν ἐπιστημῶν. Καὶ τέλος ἱδρυσαν ἀστεροσκοπεῖον καὶ ἐφωδίασαν αὐτὸ διὰ πάντων τῶν τότε ἐν χρήσει ἀστρονομικῶν ἐργαλείων καὶ ὀργάνων, ὅπως ἀπ' αὐτοῦ οἱ τοῦ Μουσείου ἀστρονόμοι διερευνῶσι τὰ βάθη τοῦ οὐρανοῦ θόλου καὶ σπουδάζωσι τὰς κινήσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων.

Μεγίστην δὲ πρόνοιαν ἔλαβον οἱ Πτολεμαῖοι καὶ περὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πόρων τῆς χώρας καὶ τὴν πολλαπλασίασιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τοῦ φυσικοῦ πλούτου αὐτῆς, διὰ τε τῆς προστασίας καὶ τῆς προαγωγῆς τῆς γεωργίας καὶ διὰ τῆς διευκολύνσεως τῆς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Αἰγύπτου συγκοινωνίας πρὸς ἀμφοτέρα δὲ ταῦτα συνετέλεσεν ἡ πολλαπλασίασις καὶ καλὴ συντήρησις τῶν διωρύχων, δι' ὧν ἐν βραχεὶ κατεκαλύφθη πᾶσα ἡ Αἰγύπτος, ὡς δι' ἀμφιβλήστρου. Μία δὲ

τῶν διωρύχων οὕτων, μεγίστη καὶ μακροτάτη, κατασκευασθεῖσα ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, καὶ κληθεῖσα Πτολεμαῖος ποταμός, συνήνωσε τὸν Νεῖλον, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου αὐτοῦ, μετὰ τῆς Ἐρυθρᾶς, ἐκβάλλουσα παρὰ τὴν ἐν τῷ μυκῷ τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου Ἀρσινόην (τᾶν ὄν Σουέζ). Οὕτω δὲ ἡ Ἑλληνικὴ μεγαλοφυΐα συνετέλεσε τὸ γιγάντειον ἔργον τῆς ἐνώσεως τῶν δύο θαλασσῶν, ὅπερ ματαίως μὲν εἶχον ἐπιχειρήσει πρὸ τῶν Ἑλλήνων ὁ τε Αἰγύπιος Φαραὼ Ψαμμήτιχος καὶ ὁ Μέγας τῆς Περσίας βασιλεὺς καὶ τῆς Αἰγύπτου κατακτητῆς καὶ δυνάστης Δαρείος ὁ Ὑστάσπους, ἐδέησε δὲ νὰ παρέλθωσιν ἕκτοτε εἴκοσιν ὄλοι μακροὶ αἰῶνες καὶ νὰ φθάσῃ ἡ ἐπιστήμη εἰς τὴν μετὰ τοσοῦτων πόνων καὶ μόχθων ἐπιτευχθεῖσαν σημερινὴν τελειότητά της, ὅπως ἡ σιδηρᾶ ἐπιμονὴ ἐνὸς Γαλάτου μηχανικοῦ κατορθώσῃ ν' ἀποκαταστήσῃ ἐκ νέου τὴν ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῶν κοινωνικῶν ἀναστατώσεων ἀποφραγεῖσαν ταύτην ὑγρὰν ἑδὸν. Καὶ ἡ εἰσαγωγή δὲ εἰς τὴν Αἰγύπτου τοῦ κοχλίου τοῦ Ἀρχιμήδου πρὸς εὐχερῆ καὶ ὀλιγοδάπανον ἀνύψωσιν τῶν ὑδάτων τοῦ Νεῖλου καὶ δαψιλῆ οὕτως ἄρδουσιν τῶν ἀγρῶν, οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῆς γεωργίας καὶ τὴν αὐξήσιν τοῦ πλούτου τῆς χώρας. Ὁ διάσημος μαθηματικὸς Ἀρχιμήδης, ὁδηγῆσας ἐκ Συρακουσῶν εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὸ ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἰέρωνος δι' αὐτοῦ ναυπηγηθέν, θαυμάσιον τὸ μέγεθος καὶ τὴν εὐτρέπειαν καὶ καλλονὴν, ἐλικοκίνητον πλοῖον, τὸ δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Συρακουσῶν πρὸς Πτολεμαῖον Β'. τὸν Φιλάδελφον, καὶ ἰδὼν τὰ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Νεῖλου ἐν χρήσει τότε ἀτελεῖ

καὶ πολύμοχθα καὶ δαπανηρὰ μέσα πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ ἐπ' ἀρ-
δεύσει τῶν ἀγρῶν, ἐπενόησεν ἀπλούστα-
τον ὑδραυλικὸν μηχανήμα, τὸν κοχλίαν,
δι' οὗ μετὰ μικροῦ κόπου ἀφθονον ἀνε-
θιβάζετο ὕδωρ, καὶ ἐδίδαξε τὴν τε κα-
τασκευὴν καὶ χρῆσιν αὐτοῦ εἰς τοὺς Αἴ-
γυπτίους, οὕτω δὲ πᾶσαι ἐντὸς ὀλίγου
αἰ ὄχθαι τῶν τε βραχιόνων τοῦ Νείλου
καὶ τῶν διωρύχων ἐκαλύφθησαν ὑπὸ
μυριάδων κοχλιῶν, ἀφθονον ἀνυφούντων
ὑδῶρ, καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν
ἐπεξετάθη καὶ ἐβεβλήθη μεγάλως.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια.)

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ὑπὸ Γ. Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

(Συνέχεια)

§ γ'. Ἀπὸ τῆς φυγῆς αὐτοῦ τῷ 654 ἔμενε
ὁ θρόνος ἄνευ ποιμένος ἐπὶ ἑβδομήκοντα καὶ
πλέον ἔτη, τῶν ὀρθοδόξων, καὶ ἔνεκα τῶν
διωγμῶν, οἵτινες ἐκινήθησαν καθ' ἀπάντων τῶν
Χριστιανῶν τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τοῦ Ἐμίρου Ἀβδ-
ἔλ-Ἀζίζ-Βέν-Μερούαν (1), τοῦ υἱοῦ τοῦ Χαλίφου

(1) ὁ Ἀβδ-ἔλ-Ἀζίζ διέταξε τὴν σύντριψιν ἀπάντων
τῶν ἐπὶ τῶν ἱερῶν σκευῶν, βιβλίων καὶ νκῶν σημείων
τοῦ Στχυροῦ καὶ τὴν ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἀνα-
γράφην τῶν βημάτων «Μωχάμεδ, ὁ μέγας τοῦ Θεοῦ
Ἀπόστολος» ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου «Ἰησοῦς
Χριστὸς, ὁ τοῦ Θεοῦ Ἀπόστολος» καὶ τὸ ἐκ τοῦ
Κορανίου ληφθὲν περίφημον βῆμα «Ὁ Θεὸς οὔτε
γεννᾷ, οὔτε ἐγεννήθη» (Σεβήρος παρὰ Ρενωδῶ-
τω, σελ. 178). Ὁ Μακρίτζης οὐδὲν περὶ τούτων ἀναφέρει.

Τὸν διωγμὸν τούτον προὐκάλεσε διάκονός τις Ἰακω-
βίτης, Βενιαμὴν τὸν ὄνομα, ὅστις κατόρθωσε ν' ἀποκτήσῃ
τὴν εὐνοίαν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀβδ-ἔλ-Ἀζίζ, ὃν ἐμίσησε καὶ
τὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τοιοῦτος ἦν ὁ διωγμὸς, ὥστε
πολλοὶ λαϊκοὶ καὶ κληρικοὶ ἐξώμισαν τότε, ὅπως
σώσωσι τὴν ἀθλίαν αὐτῶν ὑπαρξιν (Σεβ. Ρενωδ. σελ.
191. Ἐκ-Μακρίτζης, σελ. 69.).

Ἀβδ-ἔλ-Μέλεκ Ἐμίρου Ἀβδ-Ἀλλάχ (1), τοῦ
ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Χαλίφου Οὐαλίδ-Βέν-Ἀβδ-ἔλ-
Μέλεκ διορισθέντος Κόραχ-Βέν-Σχερίκ (2),
τοῦ ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Χαλίφου Σουλεϊμάν
διορισθέντος Ἐμίρου Ἀσσάμαχ-Βέν-Γιεζίδ (3),
τοῦ Χαλίφου Ὁμάρ Ἀβούλ-Χαφας καὶ τοῦ
θηριώδους Ἐμίρου Ὁβείδ-Ἀλλάχ, καὶ ἔνεκα
τῆς ὑφισταμένης μεταξύ αὐτῶν διακρίσεως εἰς
Ὀρθοδόξους καὶ Μονοθελήτας, μὴ δυναθέντων
νὰ ἐκλέξωσι Πατριάρχην, καὶ τοὶ ἐν τοῖς
πίναξι τῆς διαδοχῆς τῶν Πατριαρχῶν ἀναφέ-
ρονται ὡς διαδεχθέντες Πέτρον τὸν δ'. τρεῖς

(1) Ὁ Ἀβδ-Ἀλλάχ ὑπερέβη καὶ αὐτὸν τὸν Νέρωνα
κατὰ τὴν θηριωδίαν. Μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν ἐπιβλήν
φύρων καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν νεκρῶν καὶ τὴν ἀποφύμνωσιν
τῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς διασκεδαστὴν ἐθεώρει τὸν φόνον
τῶν Χριστιανῶν, ἠνάγκαζε δὲ καὶ τὸν Πατριάρχην
τῶν Κοπτῶν Ἀλεξάνδρον νὰ περιέλθῃ τὴν Αἴγυπτον
ἐπαιτῶν πρὸς εἰσπραξίν τῶν αἰτουμένων πέρα τοῦ
στρατοῦ τριῶν χιλιάδων χρυσῶν νομισμάτων. Τότε
οἱ Χριστιανοὶ τῆς Κάτω Αἰγύπτου ἐπκνέστησαν,
ἀλλ' ἐνικήθησαν ἐν φονικῇ μάχῃ, μεθ' ἧν ἡ θεία αὐτῶν
ἔτι μᾶλλον ἐδεινώθη (Μακρίτζης § 338—340.).

(2) Ὁ Κόραχ καὶ ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τοποτηρητῆς
αὐτοῦ Θεόδωρος περιωρίσθησαν εἰς τὸ νὰ ἐπιβάλλωσιν
ἐπανειλημμένας φορολογίας ἐπὶ τῶν Χριστιανῶν, ἰδίως
δὲ ἐπὶ τῶν Ἐπισκόπων, παρ' ὧν εἰσέπραξεν ὁ Κόραχ
ἑκατὸν χιλιάδας χρυσῶν.

(3) Ὁ ὑπὸ τοῦ Ἀσσάμαχ διωγμὸς ἤρξατο μὲν ἀπὸ
τῶν μοναχῶν, οὓς υπεχρέωσε νὰ φέρωσιν ἐπὶ τῆς
δεξιᾶς κρικὸν σιδηροῦν, ἐφ' οὗ ἦτο ἐγκεχαραγμένον
τὸ ὄνομα τῶν καὶ τὸ ἔτος τῆς Ἐγείρας, κατὰ τῆς δὲ εἰς
γενικὸν διωγμὸν καθ' ἀπάντων τῶν Χριστιανῶν, ὧν
τὸν φόνον ἐπέτρεπεν εἰς τὸν βουλούμενον, ἔρχει νὰ
κομίζῃ πρὸς αὐτὸν τὴν περιουσίαν τοῦ φανεθέντος.
Πολλοὶ τότε ἐπώλουν τὰ τέκνα τῶν καὶ διὰ τοῦ ἀντι-
τίμου ἐξηγόραζον τὴν ζωὴν τῶν! Ὁ Χαλίφης Ὁμάρ
ὁ δ'. οὐ ἀγνοεῖται ὁ ἐν Αἰγύπτῳ Ἐμίρης, ἐφάνη τὸ
πρῶτον εὖνους τοῖς Χριστιανοῖς, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ,
ἀγνοεῖται τίνας ἔνεκα, ἐπέμψε διάταγμα εἰς Αἴγυπτον,
δοῦ διετάσσοντο οἱ Χριστιανοὶ, ὅσοι δὲν ἤθελον ν' ἀσπ-
σθῶσι τὸν Ἰσλαμισμόν, νὰ κατλείπωσι τὴν χώραν.
Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Γιεζίδ ὁ δ'. ἀπεκτέστησε τοὺς ὑπὸ
προκατόχου του κατὰ τῆς νικετῆς βρετῆς φόρους καὶ διέταξε
τὴν καταστροφὴν ἀπάσων τῶν κοσμοσῶν τῆς Ἐκκλη-
σίας ἱερῶν εἰκόνων. Ὁ τούτων διαδεχθεὶς Χεσιάμ
ἐδείχθη λίαν εὖνους πρὸς τοὺς Χριστιανούς, ἀλλ' ὁ ἐν
Αἰγύπτῳ Ἐμίρης αὐτοῦ Ὁβείδ-Ἀλλάχ, ἡ ὡς ὀνομάζει
αὐτὸν ὁ Μακρίτζης Χεντάταχ-Βέν-Σαφουάν λίαν, κατε-

Μονοθελήται Πατριάρχαι, Ἰωάννης ὁ Σ', πατρι-
αρχήσας ἐν μόνον ἔτος, Εὐτύχιος, ἰκανὰ ἔτη
κυβερνήσας τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ Πέτρος ὁ ε',
ὅστις ἐξεβλήθη ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων, καὶ μετὰ
τριάκοντα τεσσάρων ἐτῶν χηρείαν, διακρίσεως
τῆς ὁποίας διηύθυνον τὰ τοῦ θρόνου Τοποτη-
ρηταί, Πέτρος ὁ Σ'. ὁ ἐν μὲν τῇ ἀθροισθείσῃ ὑπὸ
τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου
τῷ 680 Ἐκτῆ Οἰκουμένηκῃ Συνόδῳ παρευρεθείς
ὡς Τοποτηρητῆς τοῦ ἀποστολικοῦ
θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας μεγαλο-
πόλεως, ἐν δὲ τῇ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ β'.
Πενθέκτη ἢ ἐν Τρούλλῳ ὑπογραφεὶς Πέτρος
ἀνάξιος Ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξαν-
δρείας μεγαλοπόλεως (1). Ἡ πολυχρό-
νιος αὐτῆ χηρεία τοῦ θρόνου καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ
Πατριάρχου τῶν Κοπτῶν Βενιαμὴν ἀναπτυσθεῖσα
ἑκτακτος δραστηριότης συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀπό-
τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀποσχίρησιν πολ-
λῶν, πιεζομένων ἄλλως τε καὶ ὑπὸ τῶν κρα-

πίεσαν αὐτοὺς καὶ ἀριθμήσας υπεχρέωσε νὰ κρεμῶσιν
ἀπὸ τοῦ τρηχίλου μολυβδίνην σφραγίδα, ἐφ' ἧς ἦν κεχα-
ραγμένη ἡ κεφαλή λέοντος (Σεβήρος παρὰ Ρενωδῶτω,
σελ. 197 καὶ ἐπὶ. Ἐκ Μακρίτζης, σελ. 74 καὶ ἐπὶ),
μὴ ἀρκεσθεὶς δ' εἰς ταῦτα, ἐθνώτασε πολλούς. Τότε
πρῶτον εὐρίσκειν τ' ὄνομα τῆς ἐν Πιλαίῳ Καίρῳ
Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, πληροφροῦμένου πέρα
τοῦ Σεβήρου, σελ. 201, ὅτι ὁ τύραννος Ὁβείδ-Ἀλλάχ
ἐκρέμασε τῷ 726 πρὸ τῶν θυρῶν αὐτῆς τὸν Κόπτην
Ἐπίσκοπον Ἀββᾶ Χαμουλ καὶ ἐμαστίγωσε, μέχρι οὗ
οἱ Χριστιανοὶ κατέβαλον, ὅπως σώσωσιν αὐτὸν, τριακόσια
χρυσὰ νομίσματα.

(1) Περὶ τῶν ἄνω Πατριαρχῶν Ἰωάννου τοῦ Σ',
Εὐτύχιου καὶ Πέτρου τοῦ ε'. οὐδεμίαν πληροφορίαν
ἠδυνήθημεν νὰ εὐρωμεν, ἐκτὸς τῆς ἀναγραφῆς τῶν ἐν
τοῖς πίναξι τῶν πατριαρχικῶν κωδικίων. Ὁ ἐπὶ Ἱερο-
θέου τοῦ α'. συνταχθεὶς πίναξ τῆς διαδοχῆς τῶν Πα-
τριαρχῶν Ἀλεξανδρείας ἀναφέρει, ὅτι Πέτρον τὸν δ'.
(640—648) διαδέχεται τῷ 649 Ἰωάννης ὁ Σ', ὃν
ἀποθνήσκοντα διαδέχεται ὁ Εὐτύχιος τῷ 650, ὅστις
ἐπατριάρχησεν ὑπὲρ τὰ 40 ἔτη καὶ ἔσχε διάδοχον
Πέτρον τὸν ε', μετὰ τὴν ἔξωσιν οὐτινος ὑπὸ τῶν
Ὀρθοδόξων ἔμεινε ὁ θρόνος χηρεῦσιν ἐπὶ 34 ἔτη,
καθ' ἃ ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ Τοποτηρητῶν, ὧν εἷς ἦν καὶ
Πέτρος ὁ πρεσβύτερος, ὁ ἐν τῇ Ἐκτῇ Συνόδῳ παρευ-
ρεθείς, ὅστις ἀνεθιβάσθη ἐπὶ τὸν θρόνον τῷ 690, ὃν
ἐκυβέρνησεν 23 ἔτη, μεθ' ἃ ἐπέβη νέος τοῦ θρόνου
χηρεία διακράτησα 40 ἔτη.

τούντων, καὶ εἰς τὴν ἀπόσπασιν τῶν Αἰθιοπίων
(Ἀβυσσινῶν), ἀποστείλαντος τοῦ Βενιαμὴν αὐ-
τοῖς Κυριλλόν τινα (1), ὁπαδὸν του, ὅπως κα-
ταλάβῃ τὸν γηρεῦοντα τότε θρόνον τοῦ Ἀζούμ,
καὶ τὸν παρ' Ἀβυσσινοῖς ὡς ἅγιον μετὰ ταῦτα
τιμηθέντα μοναχὸν Τεκλαχαίμανόντι (2), ὅστις
πρῶτος φαίνεται ὅτι εἰσήγαγε παρ' αὐτοῖς τὸν
μοναχικὸν βίον καὶ οὐκ ὀλίγον εἰργάσθη πρὸς
διάδοσιν τῆς τῶν Ἰακωβιτῶν πλάνης. Ἐκ τῆς
παρουσίας ἐν τούτοις τοῦ μὲν Πέτρου ἐν τε τῇ
Ἐκτῇ Συνόδῳ καὶ τῇ ἐν Τρούλλῳ καὶ Ὀρθο-
δόξων Ἐπισκόπων, Θεοφυλακτιανῶν καλουμένων
ἀπὸ Θεοφυλάκτου (3), Ἐπισκόπου ἀγνοοῦμεν
τίνας ἐπαρχίας, ἐν τῇ συγκροτηθείσῃ τῷ 695
ἐν Μίσρᾳ (4), προσταγῇ τοῦ Ἐμίρου Ἀβδ-ἔλ-
Ἀζίζ, Συνόδῳ, ἐν ἧ συνήλθον ἐξήκοντα τέσσαρες
Ἐπίσκοποι, ὅπως ἀποφανθῶσιν ἐπὶ τῆς τότε
ἀναφανείσης αἰρέσεως ὅτι νόμιμόν ἐστι δια-
ζευγῆσθαι τὴν αὐτοῦ γυναῖκα, ἀποδεικνύεται

(1) Σεβήρος παρὰ Ρενωδ., σελ. 170.

(2) Τελλέζ, Ἱστορία τοῦ Τάγματος τοῦ Ἰησοῦ, Α',
33. Ρενωδῶτ., σελ. 171.

(3) Σεβήρος παρὰ Ρενωδ., σελ. 183. Ὁ Λεὶ Κιὲν
φρονεῖ, ὅτι ὁ Θεοφύλακτος οὗτος θά ἦτο Αἰγύπτιος
Ἐπίσκοπος, ὅστις συνέγραψε μικρὰν πραγματείαν
ἐπιγραφομένην «Τίτι ὁμοῖος ὁ ἀνθρώπινος βίος». Τὸ
ἔργον πλὴν τούτου ὑπ' ἄλλων ἀποδίδεται τῷ Πατριάρ-
χῃ Χριστοδούλῳ, ἀκμάσαντι κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐνά-
της ἑκτονταετηρίδος.

(4) Εἶδομεν, ἐν σημειώσει 2 τῆς 6 σελίδος, ὅτι
ὀφειλομεν νὰ ποιῶμεν διάκρισιν τῆς Βαβυλωνίως
ἢ Κασσίου-Εσ-Σχημάμα ἀπὸ τῆς Φοστάτ καὶ τοῦ
Καίρου. Καὶ ἡ μὲν Βαβυλωνίως εἶναι κτίσμα ῥωμαί-
κῆς ἐποχῆς, ἡ δὲ Φοστάτ ὀφείλει τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς
τὸν Ἀμροῦ, ὅστις τῷ 638 ἔπληξεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν του
πολιορκῶν τὴν Βαβυλῶνα. Ὅτε, μετὰ τὴν παράδοσιν
τοῦ φρουρίου, μέλλων νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἀλε-
ξανδρείας, διέταξε ν' ἀρθῇ ἡ σκηνή, ἔμαθεν ὅτι ζευγὸς
περιστερῶν κατεσκευάσεν ἐπ' αὐτῆς τὴν φουλέαν του.
Ὁ Ἐμίρης τότε ἀφῆκεν ἐστημένην τὴν σκηνὴν του,
ὅπως μὴ ταράξῃ τὰ ἄθωα πτηνά, καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν
τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐπενήλθε καὶ διέμενε ἐν αὐτῇ.
Τότε ἤρξατο βασιλεύον ν' ἀνεγείρηται περὶ τὴν σκηνὴν
αὐτοῦ νέη πόλις, ἣτις ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς σκηνῆς
[Φοστάτ] ὀνομάσθη Φοστάτ, ὡς πρωτεύουσα δὲ τῆς
Αἰγύπτου, ἦν οἱ Ἀραβες Μασρ ἢ Μίσρ ἐκάλουν ἀπὸ
τοῦ ὀνόματος τοῦ υἱοῦ τοῦ Χαμ καὶ ἐγγόνου τοῦ Νῦε
Μεσρῆμ, ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα Μασρ ἢ Μεσρ καὶ Μισρ.

δτι οί ήμέτεροι ήσαν έτι έν Αίγύπτω, καί τοι πολυειδώς πιεζόμενοι, άρκούντως πολυάριθμοι.

§ γ. Η χρεία του θρόνου έληξε τή 727 (107 έτος της Έγείρας) (1), άναδειχθέντος Πατριάρχου Άλεξανδρείας υπό του Αυτοκράτορος Λέοντος γ. του Ίσαύρου, κατά Μακρίζην, του Κοσμά, συναινέσαντος εις τούτο φαίνεται του Χαλίφου Χεσιάμ ή Ές-Σχάμ-Βέν-Άβδ-Έλ-Μέλεκ όστις ήνόει άλλως τους Χριστιανούς ένεκα της προς μοναχόν τινα Στέφανον φίλίας του, όν καί Πατριάρχην Άντιοχείας άνέδειξε τή 742, όλίγον τι πρό του θανάτου του, μετά τεσσαράκονταετη από του μαρτυρικού θανάτου Άλε-

Ό Άμρου άνήγειρε τή 643 τή μέχρι σήμερα σωζόμενον Τέμενος, όπερ φέρει τ' όνομά του, καί εκόσμησεν αυτό διά 366 μαρμαρίνων στηλών, ως έλαθεν εκ των μνημείων της Μέμφιδος. Κατά τή 407 της Έγείρας ειχε τή τέμενος τούτο, ως γράφει ό Μακρίζης, πλείονα των 1290 άντιτύπων του Κορνίου καί έφωτίζετο υπό 18000 λυχνιών. Τήν σήμεραν τή τέμενος του Άμρου ούδέν παρέχει αξιοθέτον, πλην των απομεινασών ώραιών αυτού στηλών, αίτινες όσήμερον έλαττούνται τόν αριθμόν, πωλούμενοι εις εργολάβους οικοδομών υπό των φυλάκων αυτού. Η Φοστάτ ήμικσεν επί του Άχμετ-Έβν-Τουλούν καί των δύο έπομένων Χαλιφών, ήρξάτο δέ παρκαμάζουσα, ότε ό Γιουχάρ, ό Έμίρης του Φατιμίδου Χαλίφου Άζίζ-Βέν-Μουίζ, έθεμελίωσε τή 970 παρ' αυτήν τή σημερινόν Μέσρ-Έλ-Καχίρα, ή απλώς Καχίρα, όους τή όνομα τούτο εκ του πλανήτου Άρεως (Κάχερ=νικητής), όστις άνέτελε καθ' ήν στυγήν κατετίθεντο τά θεμέλια της νέας πόλεως ήν στυγήν κατετίθεντο τά θεμέλια της νέας πόλεως. Έκτοτε ή μετ' Φοστάτ όνομάζεται Μέσρ Καδίμεχ (Άρχατο) ή Άτίκα (Άρχαία μητρόπολις) υπό των Άράβων, υπό δέ των ήμετέρων εκκλησιαστικών Μέμφις, Βαβυλιών, Παλαιών Μισίρι καί υπό των Ευρωπαϊών Παλαιών Κάιρον, ή δέ νέα πόλις Μάσρ-Έλ-Καχίρα, ή απλώς Μάσρ υπό των έγχωρίων, Κάιρον δέ υπό των ξένων. Η Φοστάτ ήρξάτο βιημηδόν νά έρημοῦται, των κατοίκων αυτής συνοικιζομένων εις τήν Καχίραν, ήτις τσοσούτω πολυάνθρωπος ήτο κατά τόν δέκατον τέταρτον αιώνα, ότε τή εν αυτή καί τή εν τή Φοστάτ θύματα του φοβερού λοιμού, όστις από του Νοεμβρίου του 1348 μέχρι του Ίαννουαρίου του 1349 ήρήμωσε τήν Αίγυπτον, έφθασαν, κατά Μακρίζην, εις τόν άπίστευτον αριθμόν των 900.000 (1).

(1) Ό τε Μακρίζης (§ 356) καί ό Εϋτύχιος (B'. 385.) ήρξουσιν ως έτος της άναδείξεως του Κοσμά τή 727, έν τή ό Έλ Μακρίνος (σελ. 84) γράφει, ότι ό Κοσμάς άνήλθεν επί του θρόνου τή 729. Οί πίνακες της δια-

ξάνδρου του β'. χρείαν του άποστολικού θρόνου Άντιοχείας. Ό Κοσμάς, όστις κατά μέν τους πατριαρχικούς πίνακας ήν Ια τ ρ ό ς, κατά δέ τόν Εϋτύχιον θελονοποιός άγνωών τήν άνάγνωσιν καί τήν γραφήν (1), άνεδείχθη άξιός της έντολής, ήτις τή άνετέθη, καί εκύβέρνησε πατριώς, ως ούδεις άλλος, τή διωκόμενον υπό τε Χριστιανών αίρετικών καί Μωαμεθανών ποιμνιόν του, μη άπαλπισθείς ότε εκ της πληθύος των έχθρών, ότε εκ του μεγέθους των συμφορών, ως εις πάντα ήθελε συμβή, βλέποντα τήν μέν Θηβαίδα έντελώς άπολεσθεΐσαν (2), τήν Αίθιοπίαν καί τήν Νουβίαν άσπασθείσας τήν των Ίακωβιτών αίρεσιν, τους

δοχής των Πατριαρχών Άλεξανδρείας, ούς έχομεν ύπ' όψει, ούδούως συμφωνούσιν ως προς τούτο. διότι ό μέν α'. τίθησι τήν άνοδον του Κοσμά τή 742, ό δέ β'. τή 755, δίδων εις αυτόν πατριαρχίαν 23 έτών, καί ό γ'. τή 734, δίδων εις αυτόν πατριαρχίαν 22 έτών. Τήν σύγχυσιν ταύτην επιτείνει επιστολή του Πάπα Άδριανου του α', εξ ής μανθάνομεν, ότι ό Κοσμάς εξη τή 766. όστε ή πρέπει, βασιζόμενοι εις τόν Εϋτύχιον, νά θέσωμεν τήν πατριαρχίαν του Κοσμά από του 727 μέχρι του 755 (κατά τους πατριαρχικούς πίνακας 750), ή, βασιζόμενοι εις τή κύρος της επιστολής μέν του Άδριανου, ως προς της χρονολογίαν του θανάτου, των πατριαρχικών δέ πινάκων, ως προς τήν διάρκειαν, νά όρισωμεν τόν χρόνον της πατριαρχίας του από του 744 μέχρι του 767, ή, συμβιβάζοντες άμφοτέρας τās γνώμας ταύτας, νά παρκατείνωμεν τήν πατριαρχίαν του Κοσμά από του 727 μέχρι του 767, ότε γνωσκομεν ότι άνθεματίσε, κατά τήν ήμέραν της Πεντηκοστής, Κοσμάν τόν Έπίσκοπον της έν Συρία Έπιφανείας, δίδοντες ούτω αυτήν πατριαρχίαν τεσσαράκοντα έτών. Οί φρονούντες ότι εις τήν εκλογήν Μελχίτου Πατριάρχου συνετέλεσεν ή κατάλυσις της δυναστείας των Όμειάδων υπό του ίδρυτου της των Άββασιδών Άββου-λ-Άββας προσκρούουσιν εις τά γραφόμενα υπό του Μακρίζη, όστις τίθησι τήν άνάρρησιν του Κοσμά επί Λέοντος του Ίσαύρου του άποθανόντος τή 716, ότε έβασίλευσεν έτι ό Όμειάδης Χαλίφης Χεσιάμ, της καταλύσεως της δυναστείας ταύτης συμβάσης τή 132 έτει της Έγείρας ή τή 750 από Χριστού. Ανακριθείς έλέγχονται όσάυτως ό τε Μελέτιος Άθηνών καί ό εις τήν όμιλουμένην παραφράσας τήν Έκκλ. Ιστορίαν αυτού Ζακύνθιος Γ. Βενόδτης, θέτοντες τήν άνάρρησιν του Κοσμά ό μέν τή 742, ό δέ τή 755.

(1) Εϋτύχιος, Β'. 385.

(2) Λε Κιέν, Β'. 460.

Έπισκόπους ευαρίθμους, διεσκορπισμένους τους Όρθόδοξους, τās Έκκλησίας κατεχομένας υπό των Κοπτών, πλην της του Άγίου Σάββα έν Άλεξανδρεία (1), αυτόν τέλος τόν πατριαρχικόν θρόνον Άλεξανδρείας υποβλεπόμενον έν Ανατολή τε καί Δύσει, ως αποκλίνοντα εις τήν των Μονοθελητών αίρεσιν. Πρώτη του Κοσμά πρῶξις ήν, κατά Θεοφάνη, ν' άποπτύση τήν αίρεσιν, ήτις πιθανόν μετεδίδετο εκ της συγχής μετά των Έπισκόπων της Φοινίκης καί Συρίας. έπικοινωνίας, δευτέρα δέ νά μεταβή εις Δαμασκόν, ίσως τή 744, προς τόν Χαλίφην Χεσιάμ, ένώπιον του όποίου, ευμενώς αυτόν δεξαμένου, υπερησπίσθη τά καταπατούμενα υπό των Κοπτών δικαιώματα των Μελχιτών, άποδείξας έαυτόν άληθή διάδοχον του Άθανασίου καί Κυρίλλου, καί εξέθηκε τά παράπονα του έν Αίγύπτω χριστιανικού πληθυσμού κατά του Έμίρου Όβεΐδ-Άλλάχ ή Χεντετάχ-Βέν-Σαφουάν-Έλ-Κέλβε. Ό Χαλίφης, πεισθείς εκ των επιχειρημάτων του Κοσμά, τόν μέν Έμίρην μετέθεσεν εις Μαυριτανίαν, άντικαταστήσας αυτόν δια του Χαφάς-Βέν-Ουαλίδ, εις αυτόν δ' έδωσεν επιστολήν, δ' ής διατάσσεται ό νέος Έμίρης νά παραδώση τοις Όρθόδοξοις άπάσας τās Έκκλησίας της Αίγύπτου μετά των κτημάτων των. Κατά πόσον εξετελέσθη ή διαταγή αυτή άγνωσμένον φαίνεται όμως ότι: πολλαί τότε Έκκλησίαι άπεδόθησαν τοις ήμετέροις, έν αις καί τή Καισάριον καί τή Αγγέλιον, καί τοι ούδεμίαν επί της τελευταίας ταύτης αξίωσιν ήδύνατο νά έχωσιν οί ήμέτεροι (2). Ούτω, χάρις εις ένα άνδρα, ή Όρθόδοξος Έκκλησία άνέκυψεν εκ της ταπεινώσεως αυτής καί ίσως ήθελεν αναλάβει τήν προτέραν αυτής θέσιν, άν μη επήρχετο ό θάνατος του Χεσιάμ τήν 6 του μηνός Ράβι-Έλ-Άχερ του 126 της Έγείρας (742 από Χρ.) καί επισυνέβαινον φοβερός λοιμός, συνοδευθείς ως συνήθως καί υπό λιμού, επιδρομαί ληστρικής τινος άραβικής

(1) Μακρίζης.

(2) Ό Μακρίζης, έν § 358, άναφέρει ότι μόνη ή Έκκλησία ή κλουμένη Έλ-Μπισσάρατ [Ευεργελισμού, τή Αγγέλιον] άπεδόθη τοις ήμετέροις.

φυλής εγκαταστάσης προς άνατολάς του Κάιρου, ήτις καί τή μέγα παρά τήν Τάνιν μοναστήριον της Θεοτόκου έλεηλάτησε, καί τέλος σκληρός διωγμός, υπό του νέου Έμίρου Χαφάς κινηθείς, καθ' άπάντων άνεξαιρέτως των Χριστιανών της Αίγύπτου (1). Καί ό μέν Χαφάς ούτος μετά τινος στρατιωτικού λυμαίνομένου τήν Αίγυπτον επί κεφαλής πεντακισχιλίων άνδρών έθανάτωθησεν υπό του είκοστού μέν πρώτου Χαλίφου, δεκάτου δέ τετάρτου καί τελευταίου των Όμειάδων Μερουάν, όστις διώρισεν Έμίρην έν Αίγύπτω τήν Χαφάν-Βέν-Άβαίαχ, φίλον των Χριστιανών, ίδίω δέ των Κοπτών, οίς καί έπέδικασε τήν διαμφοσιζομένην αυτοις υπό των ήμετέρων κυριότητα της έν Μαρέα Έκκλησίας του Άγίου Μηνά, άκροασθείς πρότερον του τε Κοσμά, συνοδευόμενου υπό Έπισκόπου τινός Κωνσταντίνου καί του Κόπτου Πατριάρχου Μιχαήλ, συνοδευόμενου υπό Θεοδώρου Έπισκόπου Μέμφιδος (2) ή ήσυχία πλην των χριστιανών ταχέως διαταράχθη ένεκα της περι της Χαλιφίας μεγάλης πάλης μεταξύ των Όμειάδων καί Άββασιδών, ής ό τότε Έμίρης Άβδ-Έλ-Μέλεκ έπωφελήθη, όπως άποσπάση όσον οϊόν τε πλείονα

(1) Πολλοί, όπως πληρώσωσι τά αίτούμενα υπό του τυράννου τούτου, ήναγκάζοντο νά πωλώσιν ού μόνον ταχμή των, άλλα καί αυτά τά τεκνα των. Ό Έμίρης, ίδών ότι διά των μέσων τούτων ούδέν κατώρθου, έμηχανεύθη τή έπίμενον σατανικόν μέσον. Έλεγε τοις Χριστιανούς, «μένετε Χριστιανοί εις πάντα τάλλα, άρκει νά επαναλαμβάνητε τήν έθειζομένην ύφ' ήμιν προσευχήν καθ' έκάστην, αὐτω δέ καί τήν θρησκείαν σας τηρεΐτε καί του φόρου απαλλάσσεσθε». Είκοσι τέσσαρες χιλιάδες τότε Κόπται ήσπύθησαν τόν ισλαμισμόν καί πολλοί των Έπισκόπων των, καταλιπόντες τās έδρας των, έκρύβησαν εις μεμονωμένα μοναστήρια. Κατά τους αρχαίους ιστορικούς όμως ό Χαφάς άνεκλήθη απλώς υπό Ουαλίδ-Βέν-Γιεζΐδ, του διαδεχθέντος τόν Χεσιάμ, άντικατακθίς υπό Ίσαχ-βέν-Άβι-Άττα, όν άντεκτεστέρισε, διορισθείς υπό Μερουάν τή 744, ό Χισσάν, όστις όμως μετά δέκα εξ ήμέρας άντεκτεστέθη υπό του αυθις διορισθέντος Χαφάς, ού διάδοχοί αναφέρονται Ζικουέρχ-Βέν-Σογάιλ ό έπονομαζόμενος Έλ-Αγλάνι, Άβδ-Άλλάχ-Βέν-Έλ-Μογκάιραχ τή 748 καί μετ' αυτόν ό τελευταίος υπό τους Όμειάδης Έμίρης της Αίγύπτου Άβδ-Έλ-Μέλεκ.

(2) Σεβήρος πικά Ρενωδ, σελ. 214 καί 215.

παρά τῶν δυστυχῶν χριστιανῶν ἀργύρια. Ἀπαυδήσαντες οὗτοι τέλος καὶ ἐλπίσαντες ὅτι ἤθελον κατορθώσει ν' ἀπαλλαγῶσι τοῦ ἐπαχθοῦς ζυγοῦ, ἐπωφελοῦμενοι τοῦ περὶ Χαλιφίας ἐμφυλίου πολέμου, ἐπανεστάτησαν ἐν τῇ Θηβαΐδι καὶ Λυκοπόλει (Ἀσσιούτ), ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν ἀμφοτέρων τῶν Πατριαρχῶν Κοσμᾶ καὶ Σιαήλ. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ μάχῃ κατετρόπωσαν τὸν κατ' αὐτῶν ἐκστρατεύσαντα Ἀβδ-Ἐλ-Μέλεκ, ἐν ἑτέρᾳ ὁμοίως ἐνέπετον ἀμφοτέροι οἱ Πατριάρχαι εἰς χεῖρας τοῦ νικηθέντος ἐν Συρίᾳ ὑπὸ Ἀβδ-Ἀλλάχ ἢ Ἀβού-λ-Ἀββά τοῦ Ἀββασίδου καὶ εἰς Αἴγυπτον καταφυγόντος Μερουάν, ὅστις, ὅπως τιμωρήτη τοὺς Χριστιανούς, διέταξε νὰ πυρποληθῇ ἡ Βαβυλῶν καὶ νὰ κατεδαφισθῶσι πολλαὶ Ἐκκλησίαι. Καὶ ὁ μὲν Κοσμᾶς κατόρθωσε νὰ σωθῇ ἐξαγοράσας τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν, ὁ δυστυχὴς ὁμοίως Σιαήλ μέγαν διέτρεψε κίνδυνον, σωθεὶς ὡς ἐκ θαύματος ἐκ βεβλίου θανάτου διὰ τῆς νίκης τοῦ στρατηγοῦ Σάλεχ-Βέν-Ἀλῆ, ὅστις κατέλυσε ὀριστικῶς τὸ ἐν Αἴγύπτῳ κράτος τῶν Ὀμειαδῶν τὴν 8 Φεβρουαρίου τοῦ 750, συνεργοὺς ἔχων καὶ τοὺς κατὰ τοῦ Μερουάν ἐπαναστάντας χριστιανούς, οἵτινες μετὰ τὴν σύλληψιν τῶν ἑαυτῶν Πατριαρχῶν εἶχον ἐνωθῆ μετ' αὐτοῦ (1). Ὁ νέος Χαλίφης Ἀβού-λ-Ἀββάς, ὁ ἕνεκα τοῦ φόνου ὀδοιπόρητος μελῶν τοῦ οἴκου τῶν Ὀμειαδῶν ἐπικληθεὶς Ἐς-Σάφραχ (Αἰμοδόρος), ἠλάττωσε κατ' ἀρχὰς τὰ ἄχθη τῶν χριστιανῶν καὶ παρέσχεν αὐτοῖς προστασίαν· ἀλλ' ἡ εὐνοία αὕτη μόλις τέσσαρα ἔτη διήρκεσε, μετ' ἧ ἀπεκατέστησε τοὺς προτέρους φόρους καὶ τὰς καταδυναστείας, ὡς πρόφασιν φέρων τὴν ἐπὶ Μερουάν ἀποστασίαν αὐτῶν. ε'

§ β'. Δεινὸς τότε σάλος ἐκλυδώνιζε τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας, τὸ περὶ προσκυνήσεως ἢ μὴ τῶν ἁγίων εἰκόνων ζήτημα τὸ τεθὲν ὑπὸ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου τῷ 726. Ἡ τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησία ἐκηρύχθη ὑπέρμαχος τῆς προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων, συμφωνοῦντας ἔχουσα ὡς πρὸς τοῦτο καὶ τοὺς Κόπτας, διὸ τῷ 767 εὐρίσκομεν τὸν Κοσμᾶν μετὰ Θεοδώρου Ἱερο-

(1) Σεδῆρος, σελ. 226.

σολύμων καὶ τοῦ Ἀντιοχείας Θεοδώρου ἀναθεματίζοντας κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς Κοσμᾶν Ἐπίσκοπον τῆς ἐν Συρίᾳ Ἐπιφανείας ὡς εἰκονοκλάστην καὶ συνυπογράφοντας ἐν συνοδικῇ ἐπιστολῇ τοῦ Ἱεροσολύμων Θεοδώρου, συνηγοροῦσαν ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων, ἢ τις ἐπέμφθη πρὸς τὸν Ρώμης Ἐπίσκοπον ὡς ὁμολογία τῆς ἑαυτῶν πίστεως. Πότε ἀνεπαύθη ὁ παύτλας οὗτος καὶ βέκτης Πατριάρχης ἀγνοοῦμεν, καὶ τοὶ ὁ Δοσίθεος ἐν Τομ. Β' βιβλ. ζ'. § β'. γράφει, « ἦσαν δὲ Πατριάρχαι « τῆς μὲν Ρώμης Ἀδριανὸς ὁ Πάπας, Κων- « σταντινουπόλεως δὲ, ὡς εἴρηται, ὁ Ταράσιος, « Ἀλεξανδρείας δὲ Κοσμᾶς, οὗ κοιμηθέντος « ἐν τῇ ἀθροίσῃ τῆς Συνόδου (τῆς Ζ', δηλ. « τῇ Ὀκτωβρίου 787), ἐγένετο Πολιτιανός » (1). § β'. « Ὅπως ποτ' ἂν ἦ τῷ 787 εὐρίσκομεν ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας τὸν Πολιτιανόν » (2), ἱατρὸν καὶ ταῦτον, ὅστις ἀντε-

(1) Αὐτὰ τὰ γεγονότα ἀποδεικνύουσι σφαλόμενοι τὸν I. I. Marcel, ὅστις γράφει, ὅτι ὁ Κοσμᾶς ἀνδείχθεις Πατριάρχης τῶν Ὀρθοδόξων ἐνενηνῆκοντα περίπου ἔτη μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀλεξανδρείας, δηλαδή τῷ 730 περίπου, ἔμεινε ἐπὶ τοῦ θρόνου μόνον δεκαπέντε μῆνας, διαδεχθεις τῷ 109 τῆς Ἐγείρας ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου, κοινῶ Πατριάρχου τῶν τε Μελητιῶν καὶ Κοπτῶν [Egypte, depuis la conquête des Arabes κτλ. Κεφ. δ'. σελ. 38].

(2) Ὁ Πάγης (Ἰγ'. 147) διάδοχον τοῦ Κοσμᾶ τίθησιν Ἀθανάσιον, πλανηθεὶς ἐκ τοῦ ὅτι ἐν τῇ τετάρτῃ σενεδρία τῆς Ζ'. Συνόδου ἀνεγνώσθη ἔκθεσις περὶ τῆς ἐν Βηρυτῶν θαυματουργοῦ εἰκόνης τοῦ Σωτήρος, γραφεῖσα ὑπὸ Ἀθανασίου Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας. Πολλὰ περὶ τοῦ τίς ἦν ὁ Ἀθανάσιος οὗτος ἐγράφησαν, καὶ τοὶ οἱ Πατέρες τῆς Συνόδου ἐκείνης συνετάτισαν αὐτὸν μετὰ τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου. Ὅτω κατὰ τινὰς μὲν ὁ Ἀθανάσιος οὗτος ἦν ὁ Πέτρος τοῦ Μογγοῦ διάδοχος, κατ' ἄλλους εἰς τῶν Αἰγυπτίων Ἐπισκόπων, κυβερνήτας ὡς τοποτηρητῆς τὸν θρόνον, καὶ κατ' ἄλλους Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Κιλικίᾳ τῇ δευτέρᾳ Ἀλεξανδρείας, ἢς Μητρόπολις ἦν ἡ Ἀνάβαρχος. Ἡ ὄνομα τοῦ Πολιτιανοῦ ἠθέλομεν ἀγνοεῖν, ὡς μὴ παραδόξως πως ἀναφερόμενον ἐν τοῖς πρακτικῶς τῆς Ζ'. Συνόδου καὶ ὡς παραμορφωθὲν ὑπὸ τοῦ Εὐτυχίου εἰς Βλαδίαν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐν τῇ ἀρχαιοτέρῃ πάντων πίνακι Ἰουλιανός, ἂν μὴ ἐσώζετο ἐν τῇ Ἐπιτομῇ τῶν Ἱστοριῶν τοῦ Ματθαίου Κιγάλα καὶ ἐν τῇ βίῳ τοῦ ἁγίου Ταρασίου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ Λέ Κιὲν τίθησι τὴν πατριαρχίαν τοῦ Πολιτιανοῦ τῷ 766, ὁ δὲ Πάγης τῷ 780.

προσπαυθῆ ἐν τῇ ἀρξαμένῃ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου τοῦ 787 β'. ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῇ Ἐβδόμῃ Συνόδῳ ὑπὸ Θωμᾶ τοῦ Συγκέλλου του, τοῦ καὶ ἡγουμένου διατελέσαντος τῆς ἐν Αἰγύπτῳ μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀρσενίου μετὰ δὲ ταῦτα Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης ἀναδεχθέντος (1), οὗ ἐνέκρινε τὰ πεπραγμένα. Συνεχίζων ὁ Πολιτιανὸς τὸ ἔργον τοῦ προκατόχου του, ἐπεμελήθη τῆς βελτιώσεως τῆς καταστάσεως τοῦ ποιμνίου του, εὐνοηθεὶς ὡς πρὸς τοῦτο καὶ ὑπὸ τῆς τύχης. Χαλίφης τότε ἦν ὁ μέγας Ἀραοῦν-Ἐρ-Ραχίδ, ἀνεληθὴν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῷ 786, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Μούσα-Ἐλ-Χάδι, διοικητῆς δὲ τῆς Αἰγύπτου ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ὁβεΐδ-Ἀλλάχ-Βέν-Μάχδι. Οὗτος, θέλων νὰ κολακεύσῃ τὸν ἀδελφόν του, ἐπεμφεν ὡς δῶρον πρὸς αὐτὸν Αἰγυπτίαν χριστιανὴν ἐξαισίου ὀραϊότητος ἐν ἔτει 179 ἢ 180 τῆς Ἐγείρας (795 ἢ 796 ἀπὸ Χριστοῦ (2)), ἣν ὑπερηγάπησεν ὁ Χαλίφης. Ἡ γυνὴ αὕτη ἠσθένησεν,

(1) Κατὰ Θεοφάνη (σελ. 389) καὶ Λέ Κιὲν (Β'. 43), οἱ Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων οὐδένα ἀπέστειλαν Τοποτηρητὴν εἰς τὴν Ἐβδόμην Σύνοδον ὡς φοβούμενοι τοὺς Ἀραβας, οἵς ἀπαγορεύεται καὶ αὐτῇ κατασκευὴ εἰκόνων, οἱ δὲ ὡς τοιοῦτοι συνεδρεύσαντες ἐν τῇ Συνόδῳ κληρικοί, Κοσμᾶς, ὡς Τοποτηρητῆς τοῦ Ἀλεξανδρείας, καὶ Ἰωάννης, ὡς Τοποτηρητῆς τῶν Πατριαρχῶν Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, ἐπέισθησαν ὑπὸ τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Ταρασίου ν' ἀναλάβωσιν ἀθαιρέτως τὸν τίτλον τοῦτον. Τὸ καθ' ἡμᾶς, θεωροῦμεν τὰ τοιαῦτα ἀπίστευτα, προτιμῶντες νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι διεδόθησαν πιθονῶς, ὅπως μὴ ἐνοχοποιηθῶσιν οἱ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀράβων εὐρισκόμενοι Πατριάρχαι καὶ μὴ δοθῇ τοῖς κρατοῦσιν εὐλογοφανῆς πρόφασις, ὅπως προβῶσιν εἰς νέας κατὰ τῶν χριστιανῶν καταπιέσεις. Τὴν ἰδέαν ἡμῶν ἐπιρρῶνυσιν ἡ ὑπὸ τοῦ Πολιτιανοῦ ἐγκρίσις τῶν πράξεων τοῦ ὡς Τοποτηρητοῦ του συνεδρεύσαντος ἐν τῇ Συνόδῳ ἐκείνῃ Κοσμᾶ (Θεοδώρου Στουδίτου, Ἐπιστ. 18. Φλερύ, Γ. 250).

(2) Ὁ Ὁβεΐδ-Ἀλλάχ δις διορίσθη ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Χαλίφου Ἐμίρης ἐν Αἰγύπτῳ, τῷ 179 ἔτει τῆς Ἐγείρας πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ Ἀβδ-Ἐλ-Μέλεκ-Βέν Σάλεχ καὶ τῷ 180, ὅτε ἐξώσθη ὁ διαδεχθεις αὐτὸν Μούσα-Βέν-Ἰσακ. Ὁ Εὐτύχιος, ὅστις διηγείται τ' ἀνωτέρω (Β'. 411), δὲν ἀναφέρει τὸ ἔτος τῆς εἰς Βαγδάτην μεταβάσεως τοῦ Πατριάρχου Πολιτιανοῦ.

οὐδεὶς δ' ἱατρὸς ἠδυνήθη νὰ τὴν θεραπεύσῃ, διὸ καὶ μεγάλως ἐλυπεῖτο ὁ Ἀραοῦν, ὅστις, ὅπως εὐχαριστήσῃ αὐτὴν, φρονήσαν ὅτι, Αἰγυπτία οὖσα, μόνον ὑπὸ Αἰγυπτίου ἱατροῦ ἠδύνατο νὰ θεραπευθῇ, ἠρένησεν ἂν τις ὑπῆρχε διάσημος ἱατρὸς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ, μαθὼν ὅτι τοιοῦτος ἐθεωρεῖτο ὁ τῶν Ὀρθοδόξων Πατριάρχης Πολιτιανός, προσεκάλεσεν αὐτὸν εἰς Βαγδάτην. Αἱ προσπάθειαι τοῦ Πατριάρχου ἐστέφθησαν ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας, διὸ ὁ Ἀραοῦν εὐγνωμόνων ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Ἀλεξανδρείαν μετὰ πλουσίων δώρων καὶ γραμμῶν πρὸς τὸν διοικητὴν τῆς Αἰγύπτου, ἐντελλομένων τὴν πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους ἀπόδοσιν ἀπασῶν τῶν ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν ἀφαιρεθειῶν Ἐκκλησιῶν καὶ κτημάτων. Ἄν ἐξετελέσθησαν ἢ οὐ αἱ διαταγαὶ τοῦ Χαλίφου ἀγνοοῦμεν, ὡς οὐδέποτε ἐκ τῶν ἀνωτέρω δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οἱ ἡμέτεροι ἐτύγχανον προστασίας ἐν ὄσφ ἔζη ὁ Ἀραοῦν-Ἐρ-Ραχίδ. Ὁ Πολιτιανὸς ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ τῷ 801, μεγάλως ὠφελήσας τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ Κόπται ἱστορικοὶ ἀνομολογοῦσι.

(ἀκολουθεῖ συνέχεια).

ΕΛΛΑΣ, ΤΟΥΡΚΙΑ, ΙΣΤΡΟΣ

ὑπὸ

CHARLES BIGOT.

Μετάφρασις ὑπὸ Φ***

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΑΘΗΝΑΙ

Ἐκ πάντων τούτων εὐκόλως ἐννοεῖτε, ὅτι μεγάλη ἐπῆλθε μεταβολὴ εἰς τὸν δημόσιον πλοῦτον ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Τὰ χρήματα καὶ μέχρις ἐσχάτων ἔτι ἦσαν ὀλίγιστα ἐνταῦθα, ὁ δὲ μέσος ὄρος τοῦ ἐπιτοκίου πρὸ τοῦ 1870 ἐκυμαίνετο μετὰ τοῦ 18 καὶ 20 0/0. Τότε δὲν ἐθεωρεῖτο τοκογλυφία τὸ νὰ δανείζῃ τις ἐπὶ τόκῳ 20 0/0, διὸ μόνον σχεδὸν οἱ τοκισταὶ τότε ἐπλούτου. Ὁ φυσικὸς τῆς χώρας πλοῦτος ἔμενε σχεδὸν ἀνεκμετάλλευτος, καὶ αὐτὴ ἡ γῆ κατελείπετο πολλὰκις ἀκαλ-

λιέργητος. Τὰ ξένα κεφάλαια ἀπέφευγον τὴν χώραν ταύτην, ὡς ἄκλις δ' ἐγένετο ἀπόπειρα χρησιμοποίησεως τοιούτων, αὕτη σχεδὸν πάντοτε ἀπετύγχανε. Ἀπὸ τοῦ 1870 ὅμως ἤλλαξαν τὰ πράγματα. Πολλὰ ἔκτοτε ἰδρύθησαν ἐταιρίαι. Κατεσκευάσθησαν ὁδοί, στρωννύονται σιδηρόδρομοι, ἀποξηραίνεται ἡ λίμνη Κωπκίς, κόπτεται ὁ Ἰσθμὸς τῆς Κορίνθου. Ἡ διὰ τῆς Βερολινείου συνθήκης παραχωρηθεῖσα τῇ Ἑλλάδι νέα ἐπαρχία, ἂν δὲν ἱκανοποίησε τὴν φιλοδοξίαν τῆς, ἐξήγειρε τοὺλάχιστον θαυμασίως τὴν δραστηριότητα τῆς ἀφ' οὗ δὲ χρόνου αἱ ὁδοὶ εἰσιν ἀσφαλεῖς καὶ οὔτε ἐν τῇ Στερεᾷ οὔτε ἐν Πελοποννήσῳ ὑπάρχουσι λησται, οἱ ὅποσόν εὐποροὶ τῶν Ἀθηναίων τολμῶσι νὰ ὁδοιπορῶσι καὶ ἐπιδίδῶνται εἰς διαφόρους ἐπιχειρήσεις. Ἐν τῷ διαστήματι μιᾶς δεκαετίας ἐκερδήθησαν πλείονα χρήματα τῶν ὧσιν ἐκερδήθησαν ἐντὸς τῶν προηγουμένων πενήκοντα ἐτῶν ταῦτα δὲ ἐδαπανήθησαν μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος μεθ' ἧς εἶχον ἀποκτηθῆ.

Τὸ δυστύχημα εἶναι, ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ πανταχοῦ τὴν σήμερον, πολλὰ ἐγένοντο διὰ τῆς κερδοσκοπίας. Συνέστησαν καὶ ἐν Ἀθῆναις Χρηματιστήριον, ὅπερ κατ' ἀρχὰς ἐλειτούργει θαυμασίως. Οὐδεμία ἡμέρα παρήρξατο χωρὶς νὰ παρουσιασθῆ καὶ νέα διὰ μετοχῶν ἐπιχειρήσεις· τὸ δημόσιον κατεθαμβοῦτο ὑπὸ τῶν ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα μεταβιβαζομένων τίτλων τούτων, ὧν ἡ ἀξία ἠΰξανε καθ' ἑβδομάδα· πᾶς τις ἐνόμιζεν ὅτι ἐντὸς βραχέως ἡδύνατο νὰ καταστῆ ἐπάνω κάτω ἑκατομμυριούχος. Ἐνέσκηψε τότε εἰδὸς τι πυρετοῦ, προκαταλήψεως, ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῶν τοιούτου εἶδους ἐπιχειρήσεων.

Ἴδου τί μοι διηγήθησαν, ὅπερ δ' ἡμᾶς τοὺς Παρασινοὺς εἶναι συνήθης ἱστορία. Ἐπιχειρήσεις τις ἦν καλὴ μετὰ κεφαλαίου 500,000 δραχμῶν· ταχέως εὐρέθη κερδοσκοπὸς ἀναβιβάσας τὸ κεφάλαιον τοῦτο εἰς τρία ἑκατομμύρια καὶ καταπλημμυρήσας διὰ μετοχῶν ἀκέρεστον κοινόν. Ἄλλην ἡμέραν ἐνήργουν συγχώνευσιν, συνήγουν δύο ἢ τρεῖς ἐπιχειρήσεις εἰς μίαν. Ἐκάστη ἐταιρία ἐπεδείκνυεν ὡς ἐγγυήσεις

τοὺς ἐντὸς τοῦ χαρτοφυλακίου τῆς τίτλους δύο ἢ τριῶν ἄλλων ἐταιριῶν. Ἀπασαὶ αἱ ἀξίαι αὗται ὑψοῦνται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο χρηματιστήριον, ὁ δὲ κύρ Κουτεντιάδης, ὅστις ἀνευρίσκειται ἐν παντὶ τόπῳ, ἔσπευδε νὰ κομίσῃ τὰς ὀλίγας ἢ πολλὰς οἰκονομίας του, ὅπως ἀνταλλάξῃ αὐτὰς ἀντὶ τῶν κομψῶν ἐκείνων φύλλων τοῦ χάρτου, ὧν ἔβλεπε τὴν τιμὴν ὀφθαλμοφανῶς αὐξάνουσαν. . . . Μετ' οὐ πολὺ ὅμως ἐπῆλθεν ὅ,τι γινώσκετε. Ἡ ἐπιχείρησις, ἣτις θὰ ἦτο συμφέρουσα μετὰ κεφαλαίου Δραχ. 500,000, κατέστη καταστρεπτικὴ μετὰ κεφαλαίου τριῶν ἑκατομμυρίων. Μία ἐταιρία ἔπεσε καὶ ἐν τῇ πτώσει τῆς συμπαρέσυρεν ἑτέραν, εἶτα καὶ ἄλλην. Ὁ κύρ Κουτεντιάδης δὲ ἀνεκάλυψε πρῶταν τινά, ὅτι αἱ ἐντὸς τοῦ σύρτου τῆς τραπέζης του ἀξίαι ἦσαν ἀπλοῦς χάρτης. Οὕτω καὶ ἡ Ἑλλάς ἔσχε τὴν ἑαυτῆς Γενικὴν Ἐνωσιν καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς, ἣτις φοβερωτέρα ἀπέβη ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, διότι ὁ ἐνταῦθα δημόσιος πλοῦτος δὲν ἔχει ἐτι ἐδράϊας θάσεις ὡς ἐν Γαλλίᾳ.

Εἰς τοιοῦτον σημεῖον εὐρίσκονται ἐτι καὶ σήμερον τὰ πράγματα. Ἀθηναῖός τις, ὃν ἄλλοτε ἐγνώρισα κάτοχον οὐκ εὐκαταφρονήτου περιουσίας, τὴν σήμερον δὲν ἔχει πού τὴν κεφαλὴν κλίνη. Ἐτερος, υἱὸς μεγάλου τραπεζίτου, κληρονομίας ὀκτὼ ἕως δέκα ἑκατομμύρια, μόλις ἔσωσε τ' ἀπολύτως ἀναγκαῖα, ὅπως μὴ ἀποθάνῃ ἐκ πείνης, ἀπὸ δὲ προϊσταμένου κατήντησεν ὑπάλληλος. Οἱ Ἕλληνες ἐνασμενίζουσιν εἰς τὸ νὰ κατηγορῶσι τοὺς ξένους, ὅτι οὗτοι, ἐξεμεταλλεύθησαν δῆθεν αὐτοὺς καὶ τοῖς ὑπέκλεψαν τὸν πλοῦτόν των· αἱ μεμψιμοιρίαι πλὴν αὗται οὐδὲν ἄλλως με συνεχίθησαν. Τοὺς γινώσκω ἀπὸ πολλοῦ, διὸ καὶ φρονῶ ὅτι τετραπέρατος θὰ ἦτο ὁ ξένος ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελε κατορθώσῃ, οὐχὶ νὰ τοῖς ἀφαιρέσῃ τὰ χρήματά των, ἀλλὰ τὰ ἑαυτοῦ νὰ σώσῃ εὐκόλως ἀπ' αὐτῶν. Καὶ αὐτοὶ οἱ Ἰσραηλιταί, οἵτινες τοσοῦτω εὐδοκίμουσιν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἑσπερίᾳ, οὐδέποτε κατώρθωσαν νὰ σχηματίσωσιν ἐνταῦθα περιουσίαν. Ἡ Ἑλλάς ἠθέλησε νὰ προσδεύσῃ διὰ μιᾶς ἰδοῦ ἢ ἀλθέϊα· σήμερον

δὲ ὑπὸ τῆς πικρᾶς πείρας διδάσκεται, ὅτι ἄλλο εἶναι ἡ κερδοσκοπία καὶ ἄλλο ἡ βιομηχανία καὶ ὅτι ὁ αἰφνίδιος τῶν ἑκατομμυρίων πολυπλασιασμός εἶναι τοσοῦτω ἀλλόκοτον θαῦμα, ὅσο καὶ ὁ πολυπλασιασμός τῶν ἄρτων.

Οἱ Ἕλληνες ὀφείλουσι νὰ ἐπαναλάβωσι τὴν τήρησιν τῶν κανόνων τῆς φρονήσεως, νὰ δαπανῶσι δὲ ὀλιγώτερα εἰς τὴν πολυτέλειαν, τοὺς συρμούς, τὰ ἵπποστάσια καὶ τὰς ἀμάξας· ταῦτα πάντα θὰ τοῖς φανῶσι σκληρά, ἀλλὰ δεῖν νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὴν ἀνάγκην· διὸ φρονῶ, ὅτι κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη ὀλίγιστα μέγαρα θέλουσιν οἰκοδομηθῆ κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Κεραμικῶ.

6 Ἰουνίου.

Ἐξέρχομαι τοῦ Πολυτεχνείου, μουσείου ἐσχάτως ἀνεγερθέντος παρὰ τὴν ὁδὸν τῶν Πατησίων. Ὁλόκληρον τὴν πρωίαν μου διήλθον ἐπισκεπτόμενος τὴν συλλογὴν τοῦ κ. Σγλήμαν, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἔμεινα ἕκθαμβος.

Τὸ ὄνομα τοῦ κ. Σγλήμαν ἀντήχησε τὸ πρῶτον ἐν Εὐρώπῃ πρὸ δωδεκαετίας περίπου. Ἀπὸ πολλοῦ μετὰ τῶν σοφῶν συνεζητεῖτο τὸ περὶ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως Τρωάδος ζήτημα. Τινὲς μάλιστα αὐτῶν καὶ περὶ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως Τρωάδος ἀμφέβαλλον, εὐχαρίστως δὲ εἰς τοὺς μυθικοὺς ἥρωας συγκατέτασσόν καὶ τὸν Ἀχιλλεὺ καὶ τὸν Ἔκτορα καὶ τὸν Πριάμον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν τυφλὸν Ὀμηρον, ὅστις ὕμνησε τοὺς ἥρωας τούτους. Αἰφνης ἔμαθον, ὅτι ἡ τοποθεσία τῆς ἀρχαίας Τρωάδος ἀνευρέθη· τολμηρὸς τις εἶχεν ἀνασκαφῆ τὸ ἔδαφος τῆς Τρωάδος καὶ ἀποκαλύψει λείψανα ἀρχαίων τευχῶν καὶ κοσμήματα μάλιστα. Τὸ ἀρχαῖον Ἦλιον δὲν ἦτο λοιπὸν μῦθος. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον ἦν, ὅτι δὲν εἶχεν ἀνακαλυφθῆ μόνον τὸ Ἦλιον τοῦ Πριάμου, ἀλλ' ὑπ' αὐτὸ ἕτερον Ἦλιον, ἀρχαιότερον ἐκείνου καὶ ὡς ἐκεῖνο καταστραφέν εἰς λίαν μεμακρυσμένην ἐποχὴν διὰ πυρός καὶ σιδήρου.

Ὁ τολμητής, ὅστις ἐξέπληξεν οὕτω τὸν κόσμον καὶ συνετάραξε τοὺς σοφοὺς, ἦν ὁ Σγλήμαν. Πολλὰ διεδόθησαν καὶ, ὡς ἐγώ

νομίζω, θὰ ἐξακολουθῶσι νὰ διαδίδωνται μυθεύματα περὶ τοῦ ἀκμαϊστάτου τούτου συγχρόνου μας. Ὁ κ. Σγλήμαν ἐγεννήθη μὲν ἐν Γερμανίᾳ, ἐπλούτησε δὲ, ὑπερπλούτησε μάλιστα, ἐν Ἀμερικῇ. Ἀρὰ γε διὰ τοῦ ἐμπορίου τῶν ἀποικιακῶν, ἢ διὰ τοῦ τῶν ἀλιπάστων χοιρίνων κρεῶν, ἢ διὰ τῆς προμηθείας πολεμοφοδίων κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον; Ὡς πρὸς τοῦτο δὲν συμφωνοῦσι. Τοῦτο μόνον εἶναι βέβαιον, ὅτι εἶναι κάτοχος σπουδαίας περιουσίας, οὐδὲν οὐδενὶ ὀφείλων. Ὁ Σγλήμαν πλουτήσας, διέπλευσε τὸν Ὀκεανὸν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν παλαιὸν κόσμον. Ὑπερβάς τὰ πενήκοντα, κατελήφθη αἰφνης ὑπὸ σφοδροῦ πρὸς τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ἔρωτος. Ἄν εἶναι σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος, ἀφίνω εἰς τοὺς ἐπαίοντας νὰ κρίνωσι. Βεβαίως ὅμως ἐπροικίσθη ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ τῆς πρὸς ἀνασκαφὰς μεγαλοφυίας. Ὡς ἄλλοι, περιδιabάζοντες, μαντεύουσι τὰς ἀφανεῖς πηγὰς, οὕτω καὶ περὶ αὐτοῦ ἡδύνατο νὰ λεχθῆ, ὅτι, θαδίζων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὀσφραίνεται τρόπον τινὰ τὰς ἐν αὐτῷ τεθαμμένας ἀρχαιότητάς. Τοῦτο τὸ ἔνστικτον καθοδηγεῖ αὐτὸν καὶ αὐτῆς ἐτι τῆς ἐπιστήμης ἀσφαλέστερον.

Τὰ ἐν τῇ Μικρῇ Ἀσίᾳ εὐρήματα αὐτοῦ διήγειρον ἐτι μᾶλλον ἐν αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς εὐρέσεως νέων. Ἀπὸ τῶν ἠττηθέντων μετέβη εἰς τοὺς νικητὰς καὶ ἀπὸ τοῦ Πριάμου πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα. Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρείδου, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλέων τῆς Ἑλλάδος, εἶχε βασιλεύσει τῶν Μυκηνῶν· ὁ Σγλήμαν ὠρίστη λοιπὸν ν' ἀνεύρῃ τὰ ἔγγραφα του. Καὶ εἶχον μὲν καὶ πρὸ αὐτοῦ ἀποπειραθῆ τῆς ἀνασκαφῆς τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Μυκηνῶν, οὐδὲν ὅμως εἶχον ἀνακαλύψει. Εἶχον τότε διευθύνει τὰς ἀνασκαφὰς πρὸς τὰ δεξιά· ὁ Σγλήμαν, ὡς ἐξ ἐνστικτου, ἐτράπη πρὸς τ' ἀριστερὰ καὶ εὗρε. Ἀνεκάλυψε τέσσαρας τάφους καὶ ἀφῆκεν εἰς τὴν μετ' αὐτὸν ἐλθοῦσαν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρίαν τῶν Ἀθηναίων τὴν τιμὴν τῆς ἀνακαλύψεως καὶ καὶ πέμπτου.

Ἀπὸ τῆς ἀξιωμαθουμένου ταύτης ἀνακαλύψεως ὁ κ. Σγλήμαν ἐγκατέστη ἐν Ἀθῆναις.

Ἐκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον μεγαλοπρεπῆ διστεγον μετὰ δύο περιστῶν, οὐτὴν πρόσωπον καὶ στέγην ἐκόσμησε διὰ δωδεκάδος ἀγαλμάτων, ἅτινα δυστυχῶς δὲν εἶναι ἔργα Πραξιτέλων ἢ Φειδιῶν. Ἐνταῦθα ἦλθεν εἰς δευτέρον γάμον μετὰ γυναικὸς Ἀθηναίας συμμερίζομένης τὴν πρὸς τὴν ἀρχαιολογίαν κλίσιν του, καί, συμφυλιῶν ἐν τῷ οἴκῳ του τοὺς Ἕλληνας πρὸς τοὺς Τρῶας, ὠνόμασε τὸν μὲν υἱόν του Ἀγαμέμνονα, τὴν δὲ θυγατέρα του Ἀνδρομάχην. Παιεῖ ἔτι ἀνασκαφὰς καὶ ἐξακολουθεῖ ἀνασκάπτων εἰς ἔτη πολλά, τοῦ μεγάλου Διὸς εὐδοκοῦντος. Ἐσχάτως ἠρέυνησε τὸ σῆμα τοῦ Μαραθῶνος, ἀλλὰ ταύτην τὴν φορὰν οὐδὲν ἀνεκάλυψε. Τὴν σήμερον εἶναι ὁ Σχλήμαν γέρον ἀγων τὸ ἐξηκοστὸν ἔβδομον ἢ ἐξηκοστὸν ὄγδον, ἀλλ' ἐκτάκτως ἀεὶ θαλερὸς νὰ ἐνθουσιώδης. Ἐχει τὴν πίστιν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν, ὡς δ' ἐγὼ φρονῶ, εἶναι εἰς τῶν εὐδαιμονεστάτων συγχρόνων, ὡς πράττων πᾶν ὅ,τι ἐπιθυμεῖ καὶ πράττων τοῦτο μετὰ πάθους. Καὶ ἂν οὐδὲν τοῦ λοιποῦ προσέθετεν εἰς τὰ ἐν Μυκήναις ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντα, ἀρκοῦσι ταῦτα, ὅπως σώσωσιν ἀπὸ τῆς λήθης τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ.

Δύσκολον ἀληθῶς εἶναι νὰ φαντασθῇ τις περιεργότερόν τι τῆς ἐκ τῶν περιεχομένων τῶν τάφων τῶν Μυκηνῶν ἀποτελεσθείσης συλλογῆς ταύτης. Τὰ εὐρήματα ταῦτα διηυετήθησαν ἐν εὐρείᾳ αἰθούσῃ ἐντὸς ὑελίνων λαρνάκων, οἱ δ' ἐπιμεληθέντες τῆς ταξινομήσεως αὐτῶν ἔσχον τὴν λαμπρὰν ἰδέαν ἢ ἀναπαραστήσωσιν, ὅσον ἐνεστὶν ἀκριβῶς, τὸ ἐσωτερικὸν ἐνὸς τῶν τάφων τούτων. Ἐν αὐτῷ φαίνεται ἔτι ὁ σκελετὸς τοῦ νεκροῦ, ἐπιμήκης ὡς ἐκ τῆς τῶν ὀστέων του ἐξαρθρώσεως. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ κεῖνται τὰ ὄπλα τοῦ μαχητοῦ, πρὸς δὲ τοὺς πόδας εὐρηθῆναι πολλὰ ἀγγεῖα παντοδαποῦ μεγέθους καὶ σχήματος. Χάρις εἰς τὴν ἀρχαίαν ταύτην συνήθειαν νὰ συνθᾶπτωσι τῷ νεκρῷ τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ ἐν τῇ ζωῇ, ἀνασκάπτοντες σήμερον τοὺς τάφους τούτους, ἀνευρίσκομεν αὐτὸν τὸν τῶν ἀρχαίων βίον. Ἄν ποτε οἱ μεταγενέστεροι παραβιάσωσιν, ὡς ἡμεῖς, τοὺς νεωτέρους τάφους ἡμῶν, οὐδὲν θέλουσιν εὐρεῖν ἢ διδάξθῃ.

Οἱ ἄνθρωποι, ὧν βλέπομεν ἐνταῦθα τὰ ὄστα, ὑπῆρξαν ἀναμφιβόλως ἐπίσημοι καὶ ἰσχυροί, οὐδόλως δὲ θέλομεν ἐλεγχθῆ ὡς ὑπερβολικοὶ φρονούντες, ὅτι ὑπῆρξαν ἴσαι τοῦλάχιστον πρὸς τοὺς ἥρωας τοῦ Ὀμήρου.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια).

ΔΥΟ ΠΕΡΙ ΚΡΗΤΗΣ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΜΟΝΗ ΑΡΚΑΔΙΟΥ.

Ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς κώδεξι καὶ πολλοῖς χειρογράφοις τῆς ἐνταῦθα Βιβλιοθήκης τοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας πλεῖστα σώζονται περὶ Κρήτης ἐγγράφα. Ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων δύο ἰδίως προσήλκυσαν τὴν προσοχὴν ἡμῶν, ὡς ὄντα μεγίστης ἱστορικῆς ἀξίας· διότι ἀποδεικνύεται ἐξ αὐτῶν ὅτι ἡ μαγαλόνησος αὕτη κατὰ τὰ τέλη τῆς ις'. καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ιζ'. ἑκατονταετηρίδος ἐστὲρτετο ὀρθοδόξων ἀρχιερέων, ἰδίᾳ δὲ ἀπὸ τοῦ 1588 μέχρι τοῦ 1633, ἐπὶ τῶν Κρητῶν τὸ γένος μεγάλων Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας Μελετίου τοῦ Πηγᾶ, Κυρίλλου τοῦ Λουκάρως καὶ Γερασίμου τοῦ Σπαρταλιώτου, οἵτινες διὰ τοῦτο ἐπρονόουν περὶ τῶν πνευματικῶν τῆς νήσου ἀναγκῶν. Ἐκ τοῦ πρώτου τῶν ἐγγράφων τούτων πληροφоруμένα, ὅτι ἐπὶ τῆς πατριαρχίας τοῦ Μελετίου ἀνηγγέρθη ἐκ βῆθρων ὁ ναὸς τῆς ἐνδόξου Μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου.

Α'.

Τὸ ἐγγράφον τοῦτο εὐρίσκεται ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 94 καὶ σημείῳ Νη'. 384 χειρογράφῳ, ἐπιγραφομένῳ μὲν «Βίβλος τῶν Θεμάτων Ρωμαϊκῶν τε καὶ Ἑλληνικῶν», περιέχοντι δὲ πολλὰς ἐπιστολάς Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου, μίαν Κυρίλλου τοῦ Λουκάρως, ἐπιστολάς τινος Μελετίου τοῦ Πηγᾶ καὶ ἐπιγράμματα τοῦ ἰδίου· διὸ οὐδόλως δυστάζομεν νὰ ἀποδώσωμεν τοῦτο τῷ Μελετίῳ ἢ τῷ διαδόχῳ αὐτοῦ Κυρίλλῳ τῷ Λουκάρῳ.

ΓΡΑΜΜΑ ΕΝΤΑΛΗΤΗΡΙΩΔΕΣ εἰς ΚΑΘΙΕΡΩΣΙΝ ΝΑΟΥ.

Διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἐκδόσεως ἡ μετριότης ἡμῶν, ἀναμαθούσα τὸν νεωστὶ ἐγγεγερμένον ἱερὸν ναόν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ἀρκαδίου, δεῖσθαι τῆς νενομισμένης καθιερώσεως, ἐντελεῖσθαι δὲ θείας διὰ χειρὸς ἀρχιερατικῆς, ἢ νὰ παρεῖναι οὐκ εὐχερές, ἀνατίθῃ σοι τῷ ὀσιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι παπᾶ κὺρ Μη. . . ., Καθηγουμένῳ τοῦ ἱεροῦ Μοναστηρίου τοῦ ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ Πρωτοσυγκέλῳ ἡμετέρῳ, δύνάμιν τε καὶ ἐξουσίαν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ τοῦ, ὡς ἡμέτερον φέροντα πρόσωπον, ἐκτελέσαι τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν εἰς καθιέρωσιν τοῦ διαληφθέντος ἱεροῦ ναοῦ, κατὰ τὸν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ὀρθοδόξων τύπον, καὶ ἀφιερῶσαι τῷ Κυρίῳ τὸν τοῦ Κυρίου Ναόν, ὅποι ἂν αἱ ἱεραὶ τῶν Ὀρθοδόξων συναξεῖς καὶ τὰ τῆς εὐσεβείας τελῶνται μυστήρια εὐσεβῶς καὶ ὀσίως. Εἰς γὰρ δῆλωσιν καὶ ἀσφάλειαν καὶ τὸ παρὸν ἐκδίδεται. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Β'.

Τὸ δευτέρον τῶν ἐγγράφων τούτων εὐρηται ἐν φύλλῳ 122 τοῦ α'. τῶν τριῶν ἐπισήμων τοῦ Θρόνου κωδίκων.

ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙ ΚΑΘΙΕΡΩΣΕΩΣ ΝΑΟΥ

Σαφῶς μὲν ἐπιστάμεθα τὴν τῶν ἱερῶν καὶ σεβασμιῶν Ναῶν τῶν τῷ ἀνευδοεῖ Θεῷ ἀνακειμένων καθιέρωσιν τοῖς θείοις ἱεράρχαις ἀνάκειν, καὶ ἐπ' αὐτοῖς ταύτην εἶναι τὴν ἱερὰν τελετήν, καθάπερ ἀμείλει καὶ τῆς τοῦ μύρου ἐπίθεως· ἀλλ' ἐπεὶ ἡ τῶν Κρητῶν περιφανὴς νήσος Ὀρθοδόξου Ἱεράρχου, τό γε νῦν ἔχον, ἀπορεῖ, ἀρρήτοις κρίμασι Θεοῦ, ὡς ἂν μὴ τὰ ἐκεῖσε πανσεβάσματα τοῦ Θεοῦ Τεμένη ἀκα-

θιέρωτα μένοι, δεῖν ὀφθῆμεν καὶ πρεσβυτέροις ἐπιτρέψαι τὴν παναγεστάτην ταύτην τελετήν, εἰ μόνον ἱκανοὶ πρὸς τοῦτο εἶεν, ἀπὸ τε βίου καὶ ἀγωγῆς τὸ αἰδέσιμον ἔχοντες. Ὅποιον καὶ νῦν ἡ μετριότης ἡμῶν εὐρούτα τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι παπᾶ κὺρ Μητροφάνην. . . ., ἕνα τῶν τῆς ἱερᾶς καὶ βασιλικῆς Μονῆς τοῦ Θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ ὄντα καὶ εἰς Κρήτην ἄρτι παρὰ τῆς ῥηθείσης Μονῆς εὐλαβοῦς συνάξεως στελλόμενον χρείας τινὸς ἕνεκα, ἀνέθετο αὐτῷ δύνάμιν καὶ ἐξουσίαν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι καθιερῶν τοὺς καθιερώσεως χιτίζοντας θείους καὶ ἱεροὺς ναοὺς (γνώμη δηλαδὴ καὶ παρακλήσει τῶν ἐκείνων κτητόρων καὶ ἐφόρων), μετὰ τῆς προσηκούσης ἀπάσης ἱερολογίας, κατὰ τὸν τύπον καὶ κανόνα τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολικῆς καὶ ὀλοφώτου. Ὅθεν καὶ τὴν τοιαύτην ἐξουσίαν ἐπικυροῦμεν τοῖς παροῦσιν ἡμέτεροις πατριαρχικοῖς γράμμασι, κατασημασμένοις τῇ τῆς ἡμετέρας χειρὸς ἐπιγραφῇ. Δέδοται ἐν Μέμφει τῆς Αἰγύπτου, ἔτει σωτηρίῳ αχλβ'. Ἐλαφθολιῶνος ε'. Ἰσταμένου.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

Αἱ ἀφαιρέσεις τοῦ Νεύτωνος. Δὲν πρόκειται περὶ τῶν ἀριθμητικῶν ἀφαιρέσεων, ἀναγνώσται, ἀλλὰ περὶ τῶν περισπασμῶν τῆς διανοίας τοῦ σοφοῦ ἐκείνου μαθηματικοῦ. Ἡμέραν τινὰ θεθυθισμένος εἰς ἀλγεβρικούς ὑπολογισμοὺς ἐλησημόνησε τὸ πάρατεθὲν αὐτῷ γεῦμα. Μετὰ παρέλευσιν πλήν ἡμισείας ὥρας ἡ γαστήρ ἐπανάστη καὶ ἀφύπνισε τὸ ὑπὸ τοῦ πνεύματος δαμασθὲν ζῶδες αἶσθημα. Ὁ Νεύτων ὡς ἐξ ἐνστίκτου ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλ' ἰδὼν τὰς παροβίδας κενὰς μετὰ τινῶν λευφάνων φαγιτοῦ, ἐέλασε καὶ εἶπε· νά! ἐγεματίσα χωρὶς νά το νοησω!—Ὁ γευματίσας ἀληθῶς ἦν ὁ προσφιλέτης τοῦ κίων Ἀδάμας. Τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ Νεύτωνος ἀναφέρεται καὶ ἄλλο ἀνέκδοτον. Ἡμέραν τινὰ κατεγίνετο εἰς

τὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῶν δευτερολέπτων, ἅτινα ἀπαιτοῦνται πρὸς ἐψησιν τοῦ ὡσὺ, μετὰ παρέλευσιν δ' ἐνός λεπτοῦ, συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν, παρετήρησεν ὅτι τὸ μὲν ὠδὸν ἐκράτει εἰς τὴν δεξιάν, τὸ δὲ ὠρολόγιον, θαυμάσιον ἀριστοῦργημα διὰ τὴν μαθηματικὴν του ἀκριβειαν, εἶχε ρίψει ἐντὸς τοῦ ζέοντος ὕδατος.

Οὐχ ἤττον διάσημος τοῦ Νεύτωνος διὰ τὴν ἀφαίρεσίν του ἦν ὁ ἐπίσης μέγας γάλλος μαθηματικὸς Ἀμπέρ, ὅστις ἡμέραν τινά, μεταβαίνων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὅπως διδάξει, παρετήρησε καθ' ὁδὸν μικρὸν τινα χάλικα, ὃν ἔλαβε καὶ μετὰ περιεργείας ἐξήταζεν ἐπὶ πολὺ, ὅτε δὲ ἐνεθυμήθη ὅτι προσεγγίζει ἡ ὥρα τοῦ μαθημάτος ἐτάχυνε τὸ βιάσισμά του, τὸν μὲν χάλικα ἐνθεῖς ἐντὸς τοῦ θυλακίου του, τὸ δὲ ὠρολόγιον ἐκσφενδόνισα: ἄνωθεν τοῦ παραφράγματος τῆς γεφύρας τῶν Τεχνῶν.

Τὸ ἐπόμενον συνέβη εἰς ἄλλον σοφόν, τὸν διάσημον ὀββᾶ Βεκαριάν. Οὗτος ἡμέραν, τινὰ λειτουργῶν περιεσπᾶτο ὑπὸ ἠλεκτρικοῦ τινος ζητήματος, εἰς ὃ κατεγίνετο, καὶ ἀντὶ νὰ ψάλλῃ τὸ Δομίνους βομπίσκουμ, ἔψαλε μετ' ἄκρας ἡδονῆς («τὸ πείραμα ἐτελέσθη») (l'esperienza è fatta). Τὸ συμβᾶν τοῦτο ὑποκάλυψε τὴν ἄργευσιν τοῦ ἐγκρίτου τοῦτου φυσικοῦ.

Τὸ ἐπόμενον ὅμως ἀνέκδοτον περὶ τοῦ κ. Λαβὸρδ ὑπερβαίνει ἅπαντα τ' ἀνωτέρω. Οὗτος παρίστατο εἰς τὴν τελετὴν τοῦ γάμου μιᾶς τῶν ἀνεψιῶν του καί, ἐν ᾧ, ληξάσης τῆς τελετῆς, ἤρχισαν νὰ ἐξέρχωνται οἱ κεκλημένοι τῆς Ἐκκλησίας, ἀπευθυνθεὶς πρὸς τὸν παρακείμενον αὐτῷ ἠρώτησε: «Καὶ θὰ παρακολουθήσητε μέχρι τοῦ Νεκροταφείου;»!

Ἔλεγον εἰς τὸν Καρδινάλιν Μαζαρίνον, ὅτι ὁ διευθυντὴς τοῦ ἱεροσπουδαστηρίου τῶν Καλῶν Παίδων ἐκήρυττε συχνάκις κατὰ τῶν πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν θέσεων, αἵτινες ἐχορηγοῦντο εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον, καὶ τῶν μὴ ἐδρευόντων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν ἐπισκόπων. Ὁ Καρδινάλις ἀπεκρίθη: «Θὰ εὔρω μέσον νὰ του κλείσω τὸ στόμα». Τῷ ἔδωκεν ἐπισκοπὴν καὶ δύο

ἡγουμενίας. Ἐκτοτε οὐδέποτε ὁ νέος ἐπίσκοπος ὠμίλησεν ἐπὶ τῶν δύο τούτων θεμάτων.

Νοστιμώτατος ἀναχρονισμὸς. — Ὡς γνωστὸν τὰ ὀμματούαλια ἀνεκαλύφθησαν περὶ τὸ τέλος τοῦ γ' αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ Σαλβινού δέλλι Ἀρμάτσι. Τοῦτο φαίνεται ὅτι ἐντελῶς ἠγγόει ὁ ζωγράφος Λουδοβίκος Τσιγκόλι, ἀφ' οὗ, ζωγραφίσαι: περὶ τοὺς χρόνους ἐκείνους τὴν περιτομὴν τοῦ Κυρίου, ἐθηκεν ἐπὶ τῆς βιῆς τοῦ δικαίου Συμεῶνος χρυσόδετα ὀμματούαλια. Ὁ ζωγράφος ἔπραξε τούτο, σκεφθεὶς ὅτι ὁ μέγας ἱερεὺς, προκειμένου εἰς τηλικαύτην ἡλικίαν νὰ ἐκτελέσῃ τοσοῦτω λεπτὴν ἐγχείρησιν, θὰ εἶχεν ἀνάγκην ὀμματούαλιων. Τοιοῦτοι νόστιμοι ἀναχρονισμοὶ εὐρηγται ἐν τῷ νοστιμώτατῳ Βίῳ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἐξεδόθη ἐν Βενετίᾳ, ἐν ᾧ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος παρουσιάζεται ὡς Χριστιανὸς πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, ὁ συγγραφεὺς περιβάλλει τὴν κεφαλὴν του εἰσερχομένου εἰς Ρώμην μὲ τὴν κορώναν τῆς Κλεοπάτρας. Ἀλλὰ μήπως καὶ ὁ πολὺς ἄλλοτε Δ. . . . παρ' ἡμῖν, δεικνύων πρὸς τινα τὴν ἐν Παλαιῷ Καίρῳ ἀρχαιοτάτην βυζαντινὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, δὲν ἐπέμενεν ὅτι εἶχε κατασκευασθῆ πρὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν;

Σοφὸς τις, εἰδὼν μεγιττάνα ὑπερφρονούντα διὰ τὴν πολῦτιμον σισύραν (γοῦναν) ἦν ἐφόρει, εἶπε πρὸς αὐτόν. «Τίνος ἕνεκα ἐπαίρεσαι; αὐτὴν ταύτην τὴν σισύραν ἔφερε πρὸ σοῦ ἡ ἰκτίς, ἥτις ἐντούτοις ἦτο ζῶον».

Ἰατρός τις εἶχε πάντοτε πλήρη τὰ θυλάκιά του συνταγῶν καὶ παραγγελιῶν, ὁσάκις δὲ τις τον συνουλεύετο, ἔλεγε πρὸς αὐτόν νὰ ἐμβᾶλη ἐντὸς τὴν χεῖρα καὶ ἐξάξῃ μίαν τινα συνταγὴν, βεβαιῶν αὐτόν ὅτι ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς ἤθελέ τον θεραπεύσει. Κυρία τις, ἐνοχλουμένη ὑπὸ ἀμυγδαλίτιδος, προσέφυγε πρὸς τὸν Ἀσκληπιάδην τοῦτον, ἐβύθισε τὴν χεῖρά της ἐντὸς τοῦ θυλακίου του, καί, ἰδοῦσα ὅτι ἡ ἄνεστος

συνταγὴ διέτασσε κλύσμα, ἐξερράγη εἰς τοσοῦτω ἀκράτητον γέλωτα, ὥστε τὸ ἀπόστημα ἔσπασε καὶ ἐθεραπεύθη ἡ κυρία ἐντελῶς.

Περὶ τῆς ψυχραιμίας τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας Φιλίππου τοῦ β'. διηγοῦνται τὸ ἐπόμενον. Ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐσυνείθιζε νὰ γράφῃ μόνος τὰς ἐπιστολάς του καὶ τινα διατάγματα λίαν ἐνδιαφέροντα, ἀφίνων εἰς τὸν γραμματέα του μόνον τὸν κόπον τοῦ νὰ σφραγίσῃ αὐτὰς καὶ τίθησι τὰς ἐπιγραφάς. Ἐν ᾧ νύκτα τινα κατεγίνετο εἰς τοῦτο καὶ παρέδωκεν εἰς τὸν γραμματέα τὰ ἔγγραφα, οὗτος παρετήρησεν ἐν ἑφ' οὗ ἦτο ἔτι νωπὴ ἢ μελάνη, ἠθέλησε λοιπὸν νὰ χύσῃ ἐπ' αὐτοῦ ἄμμον, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἀμμοδοχείου, ἔλαβε τὸ μελανοδοχεῖον, ἐσκοτισμένος ὢν ἐκ τῆς ἀπνίας, καὶ οὐ μόνον τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα κατεμελάνωσε. Ὁ Φίλιππος, ἀντὶ νὰ ὀργισθῆ εἰς τὴν πράξιν ταύτην τοῦ γραμματέως του, εἶπεν αὐτῷ, ἀπαράχως δεικνύων τὸ μελανοδοχεῖον καὶ τὸ ἀμμοδοχεῖον: Ἴδου τὸ μελανοδοχεῖον καὶ ἰδου τὸ ἀμμοδοχεῖον, καὶ ἐπανήρξατο τῆς γραφῆς τῶν καταστραφειῶν ἐπιστολῶν.

Περὶ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως διηγοῦνται καὶ τὸ ἐπόμενον.

Οὗτος εἶχε ποτε χορηγήσει γενικὴν ἀμνηστείαν εἰς ἀποστατήσας ἄν τινα πολιν, ἐξαίρετας αὐτῆς πολίτας τινάς. Εἰς αὐλικὸς ἡμέραν τινὰ εἰδοποίησεν αὐτόν ὅτι εἰς τῶν ἐξαιρεθέντων εὐρίσκειτο κερκρυμμένος εἰς τι μέρος. «Κάλλιον θὰ ἔπραπτες», τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, «ἂν ἐπορεύεσο νὰ τῷ εἶπης, ὅτι εἶμαι ἐδῶ, ἀντὶ νὰ μοι καταγγέλλῃς τὸ μέρος ἐνθα κούπτεται ἐκεῖνος.»

Ἐπαρουσιάσθη ποτὲ πρὸς τὸν Σωκράτην φλύαρός τις ζητῶν νὰ διδαχθῆ παρ' αὐτοῦ τὴν ρητορικὴν. Ὁ Σωκράτης ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ διπλασίαν τῆς συνήθους ἀμοιβὴν· ἐπειδὴ δ' οὗτος ἐξέφρατεν ἀπορίαν διὰ τοῦτο, ἐκεῖνος

τῷ εἶπε: «σοὶ ζητῶ διπλασίαν ἀμοιβὴν, διότι δύο τινὰ ὀφείλω νὰ σε διδάξω, νὰ ὀμιλῆς καὶ νὰ σιωπᾷς».

ΠΟΙΗΣΙΣ

Εἰς ΣΑΤΑΝΑΝ

Pape Satan, pape Satan

— ΔΑΝΤΗΣ —

Τοῦ σκότους Δαῖμον, χαῖρε· ἦλθ' ἡ ὥρα
καὶ σὺ νὰ δοῦσθῆς πάνυ δικαίως
Ἐν πάσῃ τῶν θνητῶν ἀκαμίᾳ χώρα.

Οὐδέποτε ὁ Ἕλληρ ὁ Ρωμαῖος
Δὲν σ' ὕψωσαν βωμούς τοσοῦτους ὅσους
Ἐγείρει σοὶ ὁ κόσμος μας ὁ νέος.

Σὺ Γάλλους, Ἰταλοῦς, Ἀγγλοὺς καὶ Ρώσους
Ἄγεις καὶ φέρεις δίκην νευροσπάστων
Κ' εἰς ἀνιάτους τοὺς κρημνίζεις νόσους.

Σὺ εἶσαι τῶν παθῶν τῶν ἀδαμάστων
Ὁ ἐμπνευστῆς, ὁ πάροχος, ὁ πάτρων
Παγκάλων γυναικῶν ἡδονοπλάστων,

Σὺ ἄρχων θεαμάτων καὶ θεάτρων,
Σὺ πάσης ἡδονῆς κ' εὐδαιμονίας
Δωρεῖς τοῖς θιασώταις σου τὸ λάτρον.

Σὺ ἐξαγνίζεις πᾶσαν ἀνομίαν,
Ἐπιχρυσῶν τὸ αἶσχος, τὴν ἀπάτην,
Εἰς ἀρετὰς ἀλλόττων τὰς κακίας.

Οὐδέποτε ὁ θνητὸς καλεῖ σε μάτην,
Ἀντὶ μικρᾶς ψυχῆς μὴ δ' ὑπαρχούσης
Λαμβάνων ἀμοιβὴν πλουσιωτάτην.

καὶ παύουν τότε οἱ στόνοι τῆς θρηνοῦσης
Οἰκογενείας, ἦν σὺ ἐξαπίνης
Εὐδαιμόνα ποιεῖς ἐξ ἀτυχοῦσης.

Χρυσός εἶν' ἡ πανάκεια, ἣν χύνεις
 Πᾶσι, πάντων ἀνδρῶν τοῖς βουλομένοις
 Νὰ κρίνουν περὶ κόσμου ὡς σὺ κρίνεις.

Ὀλόχρυσον τὸν βίον ἐξυφαίνεις
 Εἰς ὅτους τὴν τιμὴν καὶ τὴν χρηστότητα
 Καταπατοῦν, τοὺς δὲ λοιποὺς μαραίνεις.

Διότι τὸ τιμᾶν τὴν ἀθωότητα
 Μωρίας εἶνε δεῖγμα ἐκ τῶν πρώτων,
 Καθὼς τὸ ἀγαπᾶν τὴν τιμιότητα.

Θέλεις νὰ κάμῃς εἰς τὸν κόσμον κρότον,
 Καὶ νὰ γίνῃς ἐπίφθονος εἰς ὄλους,
 Ἀνώτερος τιμῆς, κάλλους καὶ φώτων;

Σύρραπτ' ἀπάτας τολμηρὰς καὶ δόλους,
 Ἄρπαξε ὅ,τι δύνασαι ν' ἀρπάξης
 Κ' ἔξεις παγγρύσους ἀνώθεν σου θόλους.

Τὴν σύνευνον, τὴν κόρην, μὴ διαστάξης
 Φαιδρῶς τῷ Μαμμονᾷ μας νὰ προσφέρῃς
 Κ' ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ πᾶν νὰ θυσιάξης.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια).

ΓΝΩΜΑΙ ΠΡΟΓΟΝΩΝ.

—ο—

Ἄνδρες πόλις καὶ οὐ τείχη, οὐδὲ νῆες
 ἀνδρῶν κεναί.

Τὰ τοῦ πολέμου γνώμη καὶ χρημάτων
 περιουσία κρατοῦνται.

Ἄεὶ καθεστῶς γέγονε τὸν ἥσσω ὑπὸ τοῦ
 δυνατωτέρου κατείργεσθαι.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ.

Πόλεμος ἐνδοξος εἰρήνης αἰσχρᾶς ἀίρετώ-
 τερος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Χρήματα νεῦρα πολέμου.

ΑΠΘΙΑΝΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΥΣ.

Ἄρχῃ γὰρ ὄντως τοῦ νικᾶν τὸ θαρρεῖν,
 ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ.

Εἰρήνη γὰρ μετὰ μὲν τοῦ δικαίου πρέποντος,
 κάλλιστόν ἐστι κτῆμα καὶ λυσιτελέστατον,
 μετὰ δὲ κακίας ἢ δουλείας ἐπονειδίστου, πάντων
 αἰσχιστόν καὶ βλαβερώτατον.

ΠΟΛΥΒΙΟΣ.

Ὅταν βούληται Θεὸς εὖ πράξει πόλιν,
 ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐνεποίησεν· ὅταν δὲ μέλλῃ
 κακῶς πράξειν πόλιν, ἐξεῖλε τοὺς ἄνδρας τοὺς
 ἀγαθοὺς ἐκ ταύτης τῆς πόλεως ὁ Θεός.

ΠΛΑΤΩΝ.

Ἄεὶ ζητοῦσι τὸ ἴσον καὶ τὸ δίκαιον οἱ
 ἥττους· οἱ δὲ κρατοῦντες οὐδὲν φροντίζουσι.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ.

Ὅποιοί τινες οἱ προστάται ὄσι, τιαυῖται
 καὶ αἱ πολιτεῖαι γίγονται.

ΞΕΝΟΦΩΝ.

Συμβούλευε μὴ τὰ ἥδιιστα, ἀλλὰ τὰ κάλλιστα.

ΣΟΛΩΝ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ἡ Αἴγυπτος ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων, ὑπὸ Δ. Οἰκο-
 νομοπόουλου. — Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν
 τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνισμοῦ, ὑπὸ Γ. Γ.
 Μαζαράκη. — Ἑλλάς, Τουρκία, Ἱστρὸς ὑπὸ
 Κ. Βιγκώτ. — Δύο περὶ Κρήτης ἔγγραφα, ὑπὸ
 Γ. Γ. Μαζαράκη. — Σύμμικτα. — Πόλεις.
 Ὁ Σατανᾶς ὑπὸ Φ. Φ. Ὀδδῆ. — Γνώμαι
 Προγόνων.